

Uredja uredniški odbor — Glavni urednik Strukelj Karel — Naslov uredništva in uprave: Posavski tednik, Krško 56 — Telefon 33 — Čekovni račun pri NB FRLJ Krško, št. 615-T-145 — Tiska Mariborska tiskarna — Celoletna naročnina 350, polletna 180, četrtletna 90 dinarjev — Posavski tednik — izhaja enkrat tedensko

K R Š K O, DNE 25. APRILA 1953

POSAVSKI

tednik

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI OKRAJA KRŠKO

Zivel 1. maj - DELAVSKI PRAZNIK

STRUKELJ KAREL

Ob letošnjem 1. maju

Vsako leto pričakujemo z večjo radostjo 1. maj — praznik vsega delovnega ljudstva. Nove in vedno večje zmage, ki jih dosežajo delovni ljudje Jugoslavije, opravičujejo borbeno razpoloženje v srcih delovnih ljudi ob vsakem 1. maju. Ono izvira iz uspehov, iz dela, ki se visoko ceni in spoštuje, iz dela, ki je naš ponos. Baš zaradi tega, ker vladajo pri nas socialistični družbeni odnosi, je delo in uspeh posameznika v prvi vrsti njegov uspeh, a hkrati uspeh nas vseh. Delovni ljudje, ki so na življenje in smrt povezani s svojimi državnimi in političnimi vodstvom, se radujejo vsakega uspeha v graditvi socializma in žalostje vseh eventualnih neuspehov in izgub ter stopajo kot en mož iz leta v leto naproti 1. maju, svojemu največjemu prazniku, da bi na ta dan kot zmagovalci dali duška svojem veselju.

Že od vsega začetka je bil delavski razred v svetu kakor pri nas ponosen na svoj praznik 1. maj, ne glede na to pod kakimi pogoji, kako in kje se je praznovalo. Toliko bolj so delovni ljudje Jugoslavije danes ponosni na ta dan, ker ga praznujejo v svobodi in sreči, kakršne žal nima delavski razred nikjer v svetu.

Ni bilo lahko priti do tega. To najbolj vedo še danes živeči delavci-rudarji, ki so zadnjih 50 in več let preživeli v delavskih centrih in rudarskih revirjih. Proletarska in delavski kri, temnice, puškina kopita in glavnjače — so spremljale vsako prvomajsko proslavo. Neprestana borba za minimalne dnevnice in najosnovnejše svoboščine in človečanske pravice so delavski razred združevale ne glede na narodnost in raso, v borbi proti

— ker so se borili za boljše življenje delovnih ljudi. Vendar družbeni sili, ki neustanno raste in se nenehno razvija in ki ima v svetu že svojo dolgoletno revolucionarno zgodovino, se preživela kapitalistična družba počasi ali sigurno umika zmagojočemu delavskemu razredu. Novi svet, za katerega so žrtvovali svoja življenja naši predniki, je svobodna družba, ki ne pozna izkoriščanja človeka po človeku — socializem. Socialistične ideje, ki so prav toliko stare kot delavski razred, so v vseh akcijah spremljale borbo za pravice delovnega človeka. Borili so se za socializem in verovali vanj, čeravno še njegovega bistva niso spoznali mnogi naši proletarci in to pod različnimi režimi, zato je toliko večji pomen 1. maja v najnovejši jugoslovanski zgodovini.

Nekoč tako zatirani delavski razred Jugoslavije si je z ljudsko revolucijo priboril tisto, za kar je krvavel dolga desetletja. Ljudska oblast in delavsko upravljanje je zagotovilo načelo »Vsakemu po njegovem delu«, zagotovilo enakopravnost in demokratičen razvoj. Narod hlapcev je postal narod junakov, ki ustvarja tako družbeno ureditev, kakršna mu najbolj odgovarja.

Nas ni strah bodočnosti! Medtem, ko trpi delavski razred v ostalem svetu še vedno pod kapitalističnimi izkoriščevalci ali pa mu sedi na njegovih ramenih birokratska kasta, ter neusmiljeno ropata presečno vrednost, se pri nas — in to edino pri nas — uresničujejo veliki Marxovi ideali — ideali delavskega razreda.

Po družbenih odnosih smo najnaprednejša edina socialistična država. Od poražene, toda še vedno živeče pariške ko-

Iz pozdravnega pisma kongresa maršalu Titu

DRAGI TOVARIŠ MARŠAL!

... Naloga, ki so pred nami in o katerih smo razpravljali na našem kongresu, bodo osnova našega bodočega dela. Poglobljene socialistične demokracije, utrjevanje in razširitev delavskega upravljanja, borba za pravičen razvoj naše vasi so za nas pot, ki pelje k boljši bodočnosti našega delovnega človeka, pot, za katero so naši narodi žrtvovali svoje najboljše sinove, pot, za kateri je omahnil v smrt eden naših najboljših tovarišev — Boris Kidrič. Delo vsakega posameznega borca za socializem naj bo del te poti. Vi ste v svojem govoru nad odprtim grobom tovariša Kidriča govorili o razdelitvi bremena, ki ga je doslej nosil on — borci socialistične fronte — bili deležni tega bremena in tako doprinesli k čim hitrejši izgradnji socializma pri nas.

... Naš kongres ni bil samo močena manifestacija politične strnjivosti, bratstva in edinstva naših delovnih ljudi. Bil je tudi po svoji obliki deloven kongres, ki je jasno začrtal našo pot. Objubljamo vam, da bomo po tej poti stopali odločno in smelo s ponosno zavestjo borcev, ki vedo, da jim poveljujete Vi.

Naj živi Socialistična zveza delovnega ljudstva
Naj živi naša socialistična ro movinal

DELEGATI IV. KONGRESA SZDL SLOVENIJE

SZDL osnovno orožje v borbi za uveljavljanje socialističnih odnosov na vseh področjih našega življenja

posledica naše nedovoljno razvite dežele in vsakoletnih elementarnih neugod, rešuje pri nas le delovno ljudstvo. Kdo drugi je poklican, da še nadalje razvija delavsko upravljanje, se bori za socialistične odnose, znižuje proizvodne stroške, dviga maso in kvaliteto proizvodnje, razvija kulturno in vzgaja socialističnega človeka — kot ravno delavski razred? Usodo naše lastne sreče ali nesreče imamo samj v rokah. Od nas delavcev, kmetov, delovne inteligence in drugih poklicev je odvisno, s kakšno bržino bomo stopali v lepše in boljše življenje. Prav od nas pričakuje svetovni proletarijat, da uresničimo in oživitvimo idejo socializma, ki edini lahko odreši svet nesreče in zla.

To ni majhna odgovornost, ki jo nosi naše delovno ljudstvo. V kolikor bomo vsi razmišljali o problemih, ki jih imamo in aktivno sodelovali pri njihovih rešitvah, v kolikor se bomo učili na bogatih izkušnjah in istočasno vodili odločno borbo proti vsem ostankom stare družbe, okorele ljudske miselnosti, malomeščanski neiskrenosti, laži in hinavščini, nepoštenosti, birokratski brezdušnosti itd. — ne bomo nikogar razočarali.

Zato, tovariši in tovarišice, smelo naprej v nove delovne zmage, v borbo proti vsemu, kar zavira naš nadaljnji razvoj. Storimo vse, kar je v naših močeh za pospešitev proizvodnje, materialnih dobrin, za dvig storilnosti pri delu, zato, da se vstopod uvedejo socialistični odnosi.

Utrjujmo socialistično zvezo delovnih ljudi Jugoslavije, ki se bori za izgradnjo socialistične družbe, za mednarodno sodelovanje in mir v svetu. Krepimo obrambno sposobnost naše Jugoslovanske ljudske armade, ki čuva pridobitve ljudske revolucije, mirno graditev in neodvisnost naše dežele. Storimo vse, da bomo prihodnji 1. maj s še večjim zadovoljstvom slavili.

Predsedstvo Glavnega odbora Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije

Predsednik: Miha Marinko, tajnik: Boris Kraigher,

člani: Viktor Avbelj, France Bevk, Marjan Breclj, Tone Fajfar, Janez Hribar, Albert Jakopič, Stane Kavčič, Vlado Krivic, Franc Lubej, Ivan Maček, Zoran Polič, Jože Potrč, Ivan Regent, Jože Rus, Janko Rudolf, Franc Svetek, Maks Snuderl, Vida Tomšič, Josip Vidmar, Boris Zihnerl.

Priprave za delavski praznik 1. maj

V celem okraju se vse množične organizacije in SZDL pripravljajo, na bodo dostojno praznovali 1. maj.

Krško. V Krškem je bil na pobudo okrajnega sindikalnega sveta, vseh predstavnikov množičnih organizacij, kjer so določili spored za proslavo 1. maja. Sklenjeno je bilo, da se proslava 1. maja izvede na predvečer 1. maja. Pred gimnazijskim poslopjem se bo zbrala množica ljudi iz vsega mesta Videm-Krško, od koder bo krenila povorka s krško godbo na čelu proti Vidmu in nazaj. Članj sindikalnih podružnic, kakor tudi šolska mladina bodo prinesli s seboj bakle. Povorka se bo ustavila na sejmišču, kjer bo svečan govor.

Obsežne priprave se vršijo v Brežicah, na Senovem, v Sevnici, Leskovcu, Brestanici, Kostanjevici in drugod.

Delovni kolektivi organizirajo skupinske izlete v Gorjance na proslavo Gorjanske bataljona, na Lisco, v Rgoško Slatinjo, Mokrice in drugam.

Na Studencu, Bučki in na Velikem Trnu pripravljajo mla-

VI. KONGRES OF - Socialistične zveze delovnih ljudi Slovenije

Socialistična zveza kot celota in vsaka njenih organizacij mora postati središče političnega življenja

Socializem daje vse možnosti zato, da resnično zainteresira kmeta v borbi za socializem skupno z delavskim razredom

V soboto nekaj po 10. uri v svečano okrašenih unionski dvorani v Ljubljani je začel z delom IV. kongres OF — Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije.

V veliki unionski dvorani se je zbralo 691 delegatov, ki so jih izvolile osnovne organizacije Socialistične zveze po vsej Sloveniji, in 217 članov dosedanjega Glavnega odbora OF. Delo kongresa je začel predsednik Glavnega odbora OF tov. Josip Vidmar. Spomnil se je umrlega organizatorja in vodilnega funkcionarja OF Slovenije tov. Borisa Kidriča. »Ni dvoma«, je dejal, »da je obenem z organizacijo OF, s svojimi dejanji za vselej vpisan v našo zgodovino tudi Boris Kidrič.« Kongres je z enominutnim molkom počastil spomin velikega pokojnika. Nato je posebna delegacija prevzela od tov. Vidmarja venec in ga položila na Kidričev grob.

Tov. Vidmar se je nato s kratkimi uvodnimi besedami dotaknil zgodovinske vloge OF v zmagoviti borbi slovenskega ljudstva za svobodo in njegovih povojnih naporov. Poudaril je zgodovinsko vlogo in odgovornost naših narodov, ki prvi v zgodovini gradijo novi pravični družbeni red — socializem in pri tem uživajo vedno večji ugled in priznanje drugih narodov. »Na nas članih Socialistične zveze je«, je poudaril, »da temu priznanju in ugledu priskrbimo največjo in najvišjo čast — čast narodov, ki so prvi v zgodovini v realnosti uresničili veliko zaupanje socializma.«

Kongresu prisostvujejo gostje iz Trsta, Gorice in Koroške ter predstavniki JLA.

Prvi je na kongresu podal politično organizacijsko poročilo o delu OF med III. in IV. kongresom tov. Marjan

so delegati razpravljali o organizacijsko političnih problemih socialistične zveze delovnih ljudi.

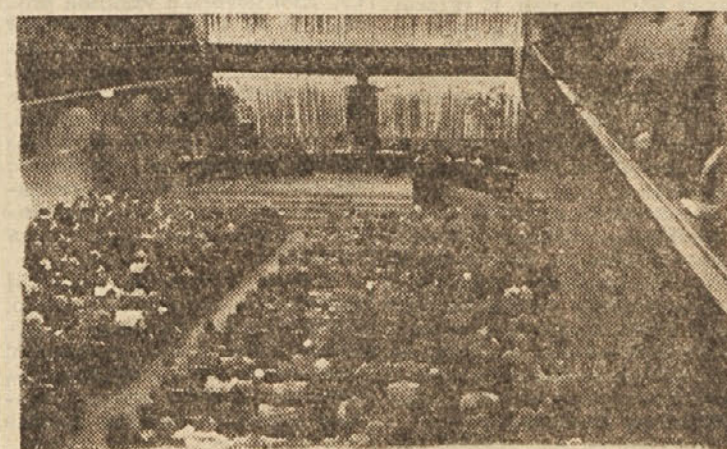
V drugi komisiji, kateri je predsedoval tov. Stane Kavčič, so razpravljali o družbenem upravljanju v gospodarstvu. Delu te komisije je prisostvoval tudi tov. Miha Marinko.

Tretja komisija, kateri je vodil tov. Viktor Avbelj, je razpravljala o referatu »Osnovne politične naloge Socialistične zveze na vasi«. V debati je sodelovalo nad 20 delegatov, ki so izražali problematiko slovenske vasi.

V ponedeljek so delegati in gostje IV. kongresa SZDL SLS vedeli, da bo prisostvoval delu kongresa tov. Edvard Kardelj. Zato je bilo zanimanje za ponedeljkovo zasedanje veliko. Nekaj čez deveto uro je stopilo v kongresno dvorano delovno predsedstvo in tov. Kardelj. Prisotni so priredili velikemu gostu večminutne ovacije.

Prvemu delu dopoldanskega dela je predsedoval Tone Fajfar. V uvodu se je spomnil 27. aprila 1941. leta, dneva rojstva Osvobodilne fronte in zborovanja na Pugledu pred desetimi leti. »To zborovanje na Pugledu je bilo dejansko prvi kongres Osvobodilne fronte«, je poudaril tov. Fajfar. Za tem je pozdravila kongres partizanska patrolja s Pugleda.

Po pozdravu patrolje se je nadaljevalo delo kongresa. Poročilo nadzornega odbora je prebral tov. Novak. V njem predlaga nadzorni odbor, da se odobri izvršnemu odboru OF razrešnico. V imenu komisije za politična in organizacijska vprašanja je podala kongresu poročilo tov. Vida Tomšič. Tov. Vida Tomšič je v daljšem poročilu med drugim tudi navedla, da so

Breclj. Nato pa je tov. Miha Marinko govoril o vlogi Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije, o družbenem upravljanju gospodarstva. Poročilo pa je govoril tov. Boris Kraigher o osnovnih političnih nalogah Socialistične zveze.

V nedeljo je IV. kongres Socialistične zveze delovnih ljudi Slovenije nadaljeval delo v treh komisijah, kjer so diskutirali o prejšnjih referatih.

V prvi komisiji, kateri je predsedovala tov. Vida Tomšič,

je, ki jih bodo postavili za 1. maj.

Po vseh bližnjih in daljnjih hribih bodo goreli kresovi tako na Libni, Trški gori, Sremiču, v Gorjancih, Bohorju itd.

delegati mnenja, da je svobodna razprava o vseh vprašanih v organizacijah Socialistične zveze eden bistvenih pogojev za uspešno politično delo. Na koncu je predlagala, da kongres predloži sklepe komisije sprejme kot sklep IV. kongresa.

Kongres je soglasno sprejel sklepe politično-organizacijske komisije, prav tako tudi predlog tov. Helene Borovščak, ki je predlagala, da IV kongres potrdi delo glavnega odbora OF za čas od III do IV kongresa. V imenu kandidacijske komisije je tov. Vlado Krivic prebral predloge za glavni odbor SZDL. Volilna komisija je pričela takoj s pripravami.

(Nadaljevanje na 2. strani)

kapitalističnim izkoriščevalcem. Zato je bil 1. maj kljub najrazličnejšim poizkusom razbijanja od strani nosilcev kapitalističnega družbenega reda — vedno tudi manifestacija enotnosti delavskega razreda. Zaradi neomajne vere v njegovo osvobodilno vlogo, junaških podvigov ob štrajkih in prvomajskih proslavah itd., je goloroki delavski razred pod vodstvom KPJ (tedanje socialne demokracije) poglaval buržoaziji strah v kosti in je morala zato tu in tam popuščati. 1. maj je potemtakem nastal kot rezultat politične moči delavskega razreda, kot rezultat enotnosti, akcije in volje. 1. maj ni zato le praznik dela, temveč tudi praznik mednarodne proletarske solidarnosti.

Od leta 1890, ko se je v svetu prvič slavil 1. maj, so mnogi proletarski sinovi padali od pušk in bajonetov buržoazne policije. Mnogi so bili zaprti, pregnani v taborišča, ostali brez kruha in strehe, ker so branili 1. maj — praznik delovnega ljudstva, da bi ostal to kar je

mune do današnjih dni je poteklo preko 80 let, toda nikjer v svetu ni do sedaj uspelo delavskemu razredu ustvarjati nekaj sličnega. Oktobrska revolucija, v katero je napredni svet toliko veroval, je zaradi degeneriranja birokratskega in kontrarevolucionarnega vodstva — ostala le še zgodovinski spomenik herojskemu proletarcu in kmetu Rusije, a delavski razred vsega sveta pa je ostal globoko razočaran.

Ker se prvič v zgodovini le pri nas ustvarja resnično socialistična družba, so na Jugoslavijo uprte oče svetovnega proletariata. Nam se naloga proletariatske odgovornosti, da uresničimo stoletni sen delavskega razreda vsega sveta pa zamisli velikih učiteljev proletariata Marxa, Engelsa in Lenina.

Delavsko upravljanje, ki je pri nas postalo tista centralna točka, kamor se upirajo oči vsega naprednega sveta, je doslej dalo bogate izkušnje za naš nadaljnji razvoj. Objektivne ekonomske težave, ki so še vedno

Nainoveše vesti

Dunaj — Avstrijski zunanji minister dr. Karl Gruber je v ministrskem svetu sporočil, da je Molotov pred dnevi izjavil avstrijskemu predstavniku v Moskvi, da se nedavno objavljena pomilostitev v ZSSR nanaša tudi na Avstrijce. Sovjetska sodišča so od leta 1945 obsodila 920 avstrijskih civilnih oseb. Poleg tega se okrog 1000 avstrijskih vojni ujetnikov še vedno nahaja v sovjetskih taboriščih na podlagi obsodb, ki so bile izrečene po vojni. Pomilostitev bo omogočila osvoboditev 198 oseb zaradi starosti in 39 oseb na podlagi zmanjšanja kazni.

Dortmund — Sodišče v Dortmundu je sporočilo, da se bo 18. maja pričel proces članom zahodnonemške desničarske organizacije »Gibanje za Reich«. Glavni obtoženci so: bivši namestnik gauleiterja Južne Westfalije Heinrich Vetter, bivši predsednik občine Otto Bucke in pet drugih funkcionarjev te organizacije. Vsi so obtoženi za kovanje zarote zoper notranjo varnost.

Rim — Italijanski pravosodni minister Zolli je na predvolilnem mitingu demokratske stranke izjavil, da pripravljajo zakon o pomilostitvi. Po njegovih besedah bi pomilostitev zajela tudi tiste Italijane, ki so pobegnili v tujino in tam dobili zatočišče.

Pariz — Profesor beogradske univerze dr. Jovan Djordjević je na povabilo direktorja za kulturne zveze s tujino, francoskega zunanjega ministra prišel v Pariz. Na francoskem inštitutu za politične znanosti je predaval o ustavnih spremembah v Jugoslaviji. Obe predavanji je obiskalo večje število najvidnejših osebnosti pariškega znanstvenega, kulturnega in političnega življenja.

Beograd — Predsednik FLRJ maršal Tito je izročil odlikovanja Jugoslovanske zastave I. stopnje dr. Ivanu Ribarju, bivšemu predsedniku Prezidija FLRJ, Mariji Vlahovi za pokojnega Dimitra Vlahova, bivšega podpredsednika Prezidija FLRJ, Josipu Rusu, bivšemu podpredsedniku Prezidija FLRJ, Filipu Lakušu, bivšemu podpredsedniku Prezidija FLRJ, Milu Peruničiču, bivšemu tajniku Prezidija FLRJ in Franu Frolu, bivšemu članu Prezidija FLRJ in zvezne vlade. Marko Vujačić, bivši podpredsednik Prezidija in Stanoje Simić, bivši član zvezne vlade, se zaradi bolezni nista mogla udeležiti svečanosti. Predsednik republike se je odlikovancem zahvalil za njihovo požrtvovalno delo pri graditvi socializma in krepitvi enotnosti naših narodov. V imenu odlikovancev se je dr. Ivan Ribar v krajšem govoru zahvalil za izkazano priznanje.

(Nadaljevanje s 1. strani)

V drugem delu dopoldanskega zasedanja je predsedoval tov. Janko Rudolf. O vlogi SZDL v družbenem upravljanju gospodarstva je v imenu komisije poročal tov. Stane Kavčič, ki je med drugim navedel, da je bilo v diskusiji te komisije govora tudi, o tem, da obstaja še precej nejasnosti glede obveznosti kolektivov do skupnosti, o odnosih med podjetjem, krajem in gospodarstvom. Na osnovi te diskusije je komisija sprejela resolucijo, ki jo je kongres odobrila.

V imenu tretje komisije je poročal tov. Viktor Avbelj in prebral predlog resolucije o nalogah SZDL na vasi. K razpravi o poročilu tov. Avbelja se je prvi prijavil tov. Kardelj. Po njegovem govoru je predlagal tov. Sergej Kraigher, da se na osnovi govora tov. Kardelja vnesejo v resolucijo o nalogah SZDL na vasi nekatere preciznejše formulacije.

Po končani razpravi je delo nadaljevala volilna komisija. Tajne volitve so trajale do 15. ure. Po končanih volitvah je dal predsednik volilne komisije tov. Miloš Ledinek poročilo o volilnih rezultatih. V Glavni odbor SZDL je bilo izvoljenih 71 tovarišev, v nadzorni odbor SZDL pa 11 tovarišev.

Kongres je na predlog Ade Klanjšek poslal pozdravno pismo maršalu Titu. S krajšim govorom je tov. Miha Marinko zaključil kongres.

Po končanem kongresu sta se Glavni in nadzorni odbor sestala k prvi seji, ki jo je začel Josip Vidmar za predsednika SZDL je predlagal tov. Miha Marinka, za sekretarja pa Boris Kraigher. Njegov predlog je bil z navdušenjem sprejet.

Postani član

„Prešernove družbe“

Vatikan onemogoča ureditev odnosov med katoliško cerkvijo in državo

Razgovori s katoliškimi škofi niso dovedli do uspeha — Po direktivah iz Vatikana se niso smeli posamezni katoliški škofje spuščati v razgovore, ki bi lahko dovedli do sporazuma

Zvezni izvršni svet je imenoval komisijo, katere naloga je bila, da s predstavniki katoliške cerkve prediskutira načrt zakona o pravnem položaju cerkve v naši državi, kakor tudi o ostalih vprašanjih, ki jih načrt zakona ne predvideva.

S tem je Zvezni izvršni svet želel, kakor je to bilo že večkrat poudarjeno s strani naših državnih voditeljev, da se končno najde možna in zadovoljiva rešitev s predstavniki katoliške cerkve.

Komisijo Zveznega izvršnega sveta za razpravljanje s predstavniki katoliške cerkve je vodil tov. Boris Kraigher, a na čelu predstavnikov katoliške cerkve je pa bil beograjski nadškof g. dr. Josip Ujčić. V predstavništvu katoliške cerkve sta bila med drugimi tudi ljubljanski škof g. Anton Vovk ter mariborski apostolski administrator škof g. dr. Maksimilijan Držević.

Na skupnem sestanku je beograjski nadškof in vršilec dolžnosti predsednika škofovske konference g. dr. Ujčić uvodoma izjavil, da predstavniki katoliške cerkve lahko prisostvujejo razgovoru samo v informativne svrhe. Izjavil je tudi, da navzoči predstavniki nimajo od svojih predstavstvenih nikakih pooblastil, da bi lahko s predstavniki Zveznega izvršnega sveta razgovarjali o kakršnihkoli vprašanjih.

Pri posameznih predstavnikih katoliške cerkve se je vendar opazalo, da bi želeli razgovarjati v smeri obojestranskega razumevanja. Istočasno je bilo jasno razvidno dejstvo, da se

ne smejo, po direktivah Vatikana, spuščati v razgovore, ki bi lahko dovedli do sporazuma. V teku razgovora je bilo ugotovljeno, da niso mogli predstavniki katoliške cerkve navajati dejstev, iz katerih bi se lahko ugotovilo, da se v naši državi cerkev preganja ali omejuje verska svoboda. Nasprotno so ti razgovori pokazali, da imajo vrhovi katoliške cerkve v FLRJ od Vatikana nalogo, da zahtevajo spremembo ustavnih odredb v vprašanju konfesionalnih šol ter ukinjenje obvezne civilne poroke.

Kljub dejstvu, da obstaja v mnogih državah princip ločitve cerkve od države, kar tamkajšnjih cerkvenih krogov prav nič ne moti, da ne bi uredili odnosov do države, pa imajo predstavniki rimokatoliške cerkve v Jugoslaviji od Vatikana nalogo, da nasprotujejo temu principu.

V razgovorih, ki so bili vodeni te dni, je bilo ponovno potrjeno, da stoji predstavniki Vatikana čvrsto na stališču zaostritve odnosov. Vatikan dovoljuje razgovore predstavnikom cerkve z državo, vendar samo zato, da izkoristi priliko za stavljanje novih zahtev, ki bi dovedli do zaostritve odnosov. Iz tega je razvidno, da Vatikanu ni sporazum načelno vprašanje svobode vere in veroizpovedi, temveč vprašanje rehabilitacije Stepinca in njemu podobnih. Vidi se, da oni zahtevajo privilegije za višje cerkvene predstavnike zato, da ti lahko izkoristijo cerkev za dosego svojih protinarodnih političnih ciljev.

Na skupnem sestanku je beograjski nadškof in vršilec dolžnosti predsednika škofovske konference g. dr. Ujčić uvodoma izjavil, da predstavniki katoliške cerkve lahko prisostvujejo razgovoru samo v informativne svrhe. Izjavil je tudi, da navzoči predstavniki nimajo od svojih predstavstvenih nikakih pooblastil, da bi lahko s predstavniki Zveznega izvršnega sveta razgovarjali o kakršnihkoli vprašanjih.

Pri posameznih predstavnikih katoliške cerkve se je vendar opazalo, da bi želeli razgovarjati v smeri obojestranskega razumevanja. Istočasno je bilo jasno razvidno dejstvo, da se

ne smejo, po direktivah Vatikana, spuščati v razgovore, ki bi lahko dovedli do sporazuma. V teku razgovora je bilo ugotovljeno, da niso mogli predstavniki katoliške cerkve navajati dejstev, iz katerih bi se lahko ugotovilo, da se v naši državi cerkev preganja ali omejuje verska svoboda. Nasprotno so ti razgovori pokazali, da imajo vrhovi katoliške cerkve v FLRJ od Vatikana nalogo, da zahtevajo spremembo ustavnih odredb v vprašanju konfesionalnih šol ter ukinjenje obvezne civilne poroke.

Kljub dejstvu, da obstaja v mnogih državah princip ločitve cerkve od države, kar tamkajšnjih cerkvenih krogov prav nič ne moti, da ne bi uredili odnosov do države, pa imajo predstavniki rimokatoliške cerkve v Jugoslaviji od Vatikana nalogo, da nasprotujejo temu principu.

V razgovorih, ki so bili vodeni te dni, je bilo ponovno potrjeno, da stoji predstavniki Vatikana čvrsto na stališču zaostritve odnosov. Vatikan dovoljuje razgovore predstavnikom cerkve z državo, vendar samo zato, da izkoristi priliko za stavljanje novih zahtev, ki bi dovedli do zaostritve odnosov. Iz tega je razvidno, da Vatikanu ni sporazum načelno vprašanje svobode vere in veroizpovedi, temveč vprašanje rehabilitacije Stepinca in njemu podobnih. Vidi se, da oni zahtevajo privilegije za višje cerkvene predstavnike zato, da ti lahko izkoristijo cerkev za dosego svojih protinarodnih političnih ciljev.

Boštanjsko vprašanje

Na prvi seji Sveta za prosveto in kulturo LRS z dne 10. IV. določena komisija, da prouči Boštanjsko vprašanje, je zbrala obsežno gradivo ter se na štirih sejah posvetovala s tovariši, ki so po službeni dolžnosti sodelovali pri razčiščevanju tega vprašanja.

Dne 24. t. m. je imela komisija sejo, kateri so prisostvovali med drugimi tovariši tov. Boris Zihnerl, Franc Kimovec, Rozika Bohinec, predsednik Sveta za prosveto in kulturo pri OLO Krško, Karelj Strukelj in drugi.

Predsednik komisije tov. Ada Krivec je povdarila, da se je komisija pri dosedanjem delu omejila predvsem na vzgojne probleme in na vse tisto, kar se v tej zvezi nanaša na prosvetne delavce. Komisija je preštudirala ves dosegljivi material in se pri delu držala sledečih principov:

1. Odnos do telesne kazni. V času, ko pri nas razvijamo ljudsko samoupravo, delavske svete in ko smo storili velik korak v razvijanju našega družbenega življenja na tem področju, smo obratno na področju šolstva in vzgoje še premalo uveljavili demokratični princip, da je celotna družba odgovorna za vzgojo otrok. Kljub temu, da je minilo tri in pol leta, odkar je tem. Džilas na tretjem plenumu CK KPJ govoril o vzgojnih problemih in je plenum nakazal perspektivo razvoja na tem področju, nismo v tem času uspeli napredovati. Dokaz temu je ponovno postavljanje vprašanja, ali je telesna kazen dovoljena ali ne. Dejstvo, da moramo o teh načelih ponovno razpravljati, dokazuje, kakšno vzdušje vlada v naših šolah glede tega vprašanja.

V zvezi z odnosom, kako naj vpliva šola na domačo vzgojo, smatramo, da šola doslej ni odigrala svoje vloge v dovoljni meri s tem, da bi s svojim zgledom in vzgojnim vplivom vnašala napredne vzgojne metode v družino.

2. Sodelovanje javnosti pri vzgoji in šolskih vprašanjih. Šola je družbena ustanova in mora služiti ljudstvu. Zato ima ljudstvo pravico in dolžnost, da z vso odgovornostjo sodeluje in sodočla pri obravnavanju šolskih in vzgojnih vprašanjih.

V razpravi, kjer je sodelovalo več tovarišev, je bilo iznešeno, da je bila diskusija o razmerah na Boštanjski šoli med prosvetnimi delavci v krškem okraju enostranska in nenakelna. Nadalje je bilo omenjeno, da boštanjski primer ni nov, niti ni edini v krškem okraju, da je delo okrajnih šolskih inšpektorjev slabo in enostransko, da dajejo svojo oceno samo na osnovi dvo ali triurnega prisostvovanja pri pouku, med tem pa ko se

S IV. seje okrajnega ljudskega odbora Krško

V četrtek, dne 23. aprila t. l., je imel okrajni ljudski odbor Krško svojo IV. sejo. Zasedala sta oba zbora Okrajnega ljudskega odbora. Odborniki so obravnavali splošno davčno politiko, predvsem pa probleme, ki so se pokazali ob določevanju davčnih akontacij in dokončni odmeri davka za leto 1952.

Sirše poročilo o teh vprašanjih je podal predsednik okrajnega ljudskega odbora tovariš Tone Zupančič, v katerem je izčrpno obravnaval dosedanje delo okrajnega upravnega aparata v zvezi z davčno politiko. Poročilo je osvetlilo vso dejavnost, nakazalo marsikatero slabost dosedanjega dela in začrtalo smer, ki naj davčno politiko uskladi s cilji, ki smo si jih zastavili.

V živahni diskusiji, ki se je razvila po poročilu tovariša Zupančiča, so odborniki obeh zborov izražali razne pomanjkljivosti, ki se kažejo na področju okrajne prav v zvezi z davčnimi problemi. Jasno je, da se skušajo mnogi nezavedni ljudje izogibati svojim obveznostim do družbe. Kakor je okrajni ljudski odbor oz. njegov aparat v preminogih primerih polagal premalo pазnje na pravilno in dosledno izvajanje davčne politike na vasi, v gotovih primerih tudi brez posveta z izvoljenimi organi izvedel gotove konkretne sklepe, ki niso bili povsem v skladu z borbo za čim širšo ljudsko samoupravo, tako so delali napake tudi občinski ljudski odbori, predvsem tam, kjer so v odločitvi večji posredniki. Oni stremijo za tem, da imenujejo v občinski davčne komisije ljudi, ki skušajo davčna bremena naložiti na ramena malega, gospodarsko šibkega človeka.

Po končani diskusiji sta oba zbora okrajnega ljudskega odbora soglasno sprejela več važnih sklepov za nadaljnje delo.

Tako je bil sprejet sklep, da se material za seje ljudskega odbora, predvsem pa v važnejših zadevah, predhodno dostavi članom okrajnega ljudskega odbora. Na ta način bo članom odbora dana možnost, da se s problematiko, o kateri bodo razpravljali na seji, že prej seznanijo in tako lahko pripravijo svoje predloge.

Odborniki so podprli predlog in osvojili sklep, da se takoj pristopi k delu za obnovu katastra, ki bo služil za osnovo pri obdavljenju po katastrskem gonosu. Od tega smo morali začasno odstopiti prav zaradi neurejenosti katastra, ki se je v toku 70 let znatno spremenil.

Zasedanje zbora proizvajalcev

V torek, dne 20. t. m., se je vršilo tretje redno zasedanje zbora proizvajalcev okraja Krško. Na dnevnem redu je bil referat in razprava o izvajanju družbenega plana za prvo tromesečje leta 1953 ter sklepanje o razdelitvi že ustvarjenih sredstev, ki izvirajo iz viška akumulacije, ki so jo sprejela naša podjetja.

V prvem tromesečju so naša podjetja dobro izvajala plan in je bila zbrana akumulacija presežena. Resno pa sedaj ogražajo izvajanje plana problemi in težave v naših rudnikih Sentjanj in Senovo, ki zaradi vrste, predvsem objektivnih težav, ne morejo prodati večje količine premoga. Ker predvidene datjave teh rudnikov predstavljajo za ustvaritev celotne naše akumulacije, tako za republiške kot okrajne investicije velik del v našem družbenem planu, je razprava potekala predvsem okrog tega vprašanja. Zbor proizvajalcev je sklenil, da o tem detajlno spozna republiški gospodarski svet, ker v okviru okraja to ni rešljivo. Z druge strani pa je treba v samem okraju poskusi vse možne vire, da se naš dohodek poveča in s tem osigura izvajanje investicij, ki so v planu predvidene. Tako imamo pogoje za povečanje proizvodnje v tovarni pohišstva Brežice, dalje je treba ugotoviti možnost proizvodnje kremenčevega peska oz. kaolina v Kostanjevici.

nujna zaradi tega, da bi vzgojno vplivala na odnos do otroka v šoli, družini in družbi.

Prav tako pa komisija smatra za potrebno, naj družbene organizacije in javnost dajejo podporo pri njegovem vzgojno družbenem delu.

(Po Poročevalcu)

Dogodki po svetu

GEN. SKUPŠČINA JE KONČALA SVOJE DELO. — V četrtek popoldne je Generalna skupščina Združenih narodov končala drugi del sedmega zasedanja. Če pregledamo njeno delo, moramo ugotoviti, da v celoti ni dosegla svojega namena. Izvolila je po dokaj kratkem razpravljanju Šveda Hammarskjöld za glavnega tajnika, se dotaknila korejskega vprašanja brez kakršnihkoli novih predlogov ali priporočil, postavila anketno komisijo, ki naj razišče sovjetske obtožbe o bakteriološki vojni Američanov na Koreji in se brez uspeha merila o zmanjšanju oborožitve na svetu. Največji uspeh je doživela o zadnji točki dnevnega reda, t. j. ob burmanski pritožbi proti zadrževanju kuomintanških čet na burmanskem državnem ozemlju. Zgodilo se je namreč, po dolgem času enkrat, da so vse delegacije, razen prizadele nacionalistične Kitajske, enotno obsodile kuomintanske napepe v Burmi in zahtevale, da se ostanki Cankajškovih čet ali umaknejo, ali pa se puste razorožiti in internirati. Tudi ameriški predstavnik je moral priznati, da so se nekateri kuomintanški častniki ponašali v Burmi kot — banditi.

Večina v Generalni skupščini je podprla NAJNOVEŠI RAZVOJ DOGODKA na Koreji. Zamenjavo ranjenih in bolnih vojni ujetnikov, ki se po medsebojnem sporazumu med obema boričima se strankama na Koreji vrši te dni brez vsakršnih ovir, je pravilno ocenila kot nov korak za dokončno pomiritev na Koreji. Svetovna javnost je tudi z veseljem sprejela vest, da se bodo 25. t. m. znova sestale mirovne delegacije ter se skušale dosegati o nadaljevanju pogajanj za premirje. Preostalo jim je samo še, da se zedinijo o repatriciaciji vseh vojni ujetnikov.

Po vseh o prvem sestanku se ne moremo govoriti niti o dobrem niti o slabem dnevu, ker sta delegaciji zamenjali samo svoj stališč. Kitajsko-severnokorejsko poveljstvo želi, da bi ujetnike vrnilo najpozneje v šestih mesecih, vse one pa, ki se ne bi hoteli vrniti v domovino, pa začasno prepustiti neki nevtralni državi. Po njegovem mnenju Svica, ki jo zadnje čase priporočajo ZDA, za to nalogo ni primerna.

Predstavniki Združenega poveljstva meni, da bi za zamenjavo vojni ujetnikov bilo dovolj dva meseca, ujetnike, ki ne bi hoteli domov, pa bi pod nadzorstvom neke nevtralne države začasno zadržali na raznih pripravnih mestih na Koreji. Svica priznava po svetu že od nekdaj kot lipčen primer nevtralne države in bi prav zaradi tega bila najprimernejša.

Upati je, da bodo te, na prvi pogled večje razlike v stališčih lahko odpravili, kolikor bo na obeh straneh dovolj dobre volje in težnje po dokončni pomiritvi na Koreji. Svetovna javnost, ki je še vedno pod vplivom sprememb moskovske taktike v duhu njene najnovejše »mirovne ofenzive«, sodi, da bo le-ta tudi vplivala pri pogajanjih v Panmun-džonu. Navada pa je že, da so prvi dnevi polni začetnih težav in vztrajanj na temi ali onem stališču, niso pa tudi redki primeri, ko je treba zaradi »tehničnih razlogov« preložiti pogajanja ali jih začasno prekiniti. Spomnimo se samo lanskoletnih pogajanj in njih dokaj brezuspešnih poizkusov ob začetku tega leta!

SOVJETSKI ODGOVOR na Eisenhowerjev mirovni program, o katerem smo pisali zadnjič, je te dni objavilo sovjetsko uradno glasilo moskovska »Pravda«. Kaže, da bo sovjetska zunanja politika ostala ista kakor doslej. Pričakovanja, češ da je Kremelj spremenil svoje dosedanje stališče »radikalnejše«, so bila zaenkrat odveč, gre torej le za novo taktiko. Vendar tudi »Pravda« uvodnik govori o odnosih z zahodnim, kapitalističnim svetom bolj ugodno, v njem ni več doslej običajnih fraz o zahodnih imperialistih in vojni hujskavih.

Medtem ko na Zahodu sedaj toliko govore o spremembah moskovske politike, ozir. njene taktike, pa se KOMINFORMISTIČNO ROVARJENJE na naših mejah stopnjuje. Posebno na jugoslovansko-madžarski meji so skolarja na dnevnem redu izzivanja mađarskih obmejnih organov. Samo v mesecu marcu je prišlo do 223 incidentov. Za njimi ne zaostajajo Romunija, Bolgarija in Albanija. Radijske postaje kominformističnih držav trošijo obkrovanje in laži o naši državi, o našem vodstvu in o jugoslovanskih narodih kakor doslej. To pomeni, da se v odnosih do Jugoslavije moskovska politika ni niti za trohico izpremenila. Zato naši narodi ne morejo ocenjevati najnovejših moskovskih ukrepov kot dokaz, da se je v Kremlju kar koli bistvenega izpremenilo. Dejanja govore zgornje, je, kakor najlepše mirovne obljube novih voditeljev SZ.

BRALEC, NAROČNIK! KAJ SI STORIL ZA RAZŠIRITEV SVOJEGA DOMAČEGA ČASOPISA? POKAŽI GA TUDI DRUGIM. PRIPOROČAJ NAŠ LIST NABIRAJ NOVE NAROČNIKE!

„Zdrava stari družje“

S takim veseljem pozdravom se pozdravimo v našem Posavju 70 do 80 let stari sošolci, delavci, gasilci in socialisti. V slovenskem poročevalcu sem čital in si tudi spravljal izreke Golgota „Pot bridkih izkušenj socialdemokrate“, nadalje Roze Luxemburg in Liebknechta v Nemčiji. Pri čitanju sem se spomnil tudi na naše začetno spoznanje mednarodnega Marxovega socializma. Približno l. 1900 smo se znašli nekateri tukajšnji domačini v tako imenovanem »Fremdu« in to delavci raznih poklicev.

Leta 1895 do 1899 se je v Zagrebu cenzura časnika »Sloboda« podvojila. Pod madžarsko-hrvatsko vlado je bil l. maj strogo zabranjen socialistični mednarodni praznik.

V Sloveniji smo se od leta 1895 bavili z avstrijsko socialdemokracijo in čitali nemške časnike kot »Arbeiterwille«, »Gücklicher« s slikami proizvoljenih socialdemokratskih poslancev, kateri so imeli na ustih obešenke (žabnice) ključavnice kot dokaz, da v dunajskem državnem parlamentu ne smejo govoriti resnice. Leta 1896 smo pa že čitali od organizatorja slovenske socialdemokratske stranke Etbina Kristana slovenske časnike in brošure, katere so nam naročnikom na marsikateri pošti skrivaj zadržali, da so jih pokazali našim sovražnikom. Zato smo večkrat čakali službeno vozeče se železničarje, ki so se vozili od Zidanega mostu do Brežic in Dobove in ki so čas-

nike in brošure na tej progi delili. Paziti pa je bilo treba, kajti mnogi postajni uradniki so bili veliki nasprotniki socialdemokratov. Mnoge člane naše organizacije so prignili iz raznih mest in industrij in jih nazivali »nevarne elemente« ali »rdečkarje«. Marsikateri od njih pa svoje napredne zavednosti ni opustil, ljudstvu pa dokazal, da se mednarodni Marxov socializem ne da opustiti. Znano je, da so pred 50. leti bili to začetniki, in po večini zaničevani trpinji. Mnogo je k organizaciji socialdemokratov pripomogel s svojimi shodi Etbina Kristana. V Brezici je s svojim govorom okrepil začetnike v tem okraju, posebno še senovsko-reštanjke rudarje ter njihove male kmetovalce, katerim so večji gospodarji zagotavljali, da agrarne reforme ne bodo nikoli doživele. Poleg tega so jim dejali, da mali kmetovalci in obrtniki ne spadajo v delavsko organizacijo. Kmetijski delavci pa naj ostanejo zvesti svojim gospo-

V nedeljo 19. aprila je bila v Ljubljani republiška konferenca delavske mladine, ki jo je pripravil CK LMS. K posvetovanju, na katerem so govorili vlogi delavskega naraščaja v razvijanju socialističnih odnosov, borb proti birokratizmu in drugim ostankom preživelega družbenega sistema kot tudi o problemih, ki zadevajo mlade delavce, se je zbralo preko 100 mladih delavcev in mladinskih voditeljev.

Tudi delavska mladina iz krškega okraja ni izostala — bila je na konferenci zastopana po treh delegatih (Celuloza, rudnik Senovo in kopitarna Sevnica). Da bi konferenca lahko tehtno in živo razpravljala o problemih mladinske organizacije v delovnih kolektivih, je bilo potrebno sedenje stanje v tem po-

darjem. Toda napredni ljudje v to niso verovali.

Ob državnih volitvah l. 1920 smo se pridružili Etbina Kristanovi skrinjici, kamor smo oddali 97 kroglic.

R. D.

Praznovanje 1. maja

Beograd — Vrhovni poveljnik Jugoslovanske ljudske armade maršal Jugoslavije Josip Broz Tito je ob 1. maju 1953 izdal ukaz, po katerem bodo v Beogradu ter vseh glavnih mestih ljudskih republik vojaške parade Jugoslovanske ljudske armade. Poveljnik parade v Beogradu bo generalni major

Pehaček Rade. Poveljnik parade v glavnih mestih ljudskih republik bodo določila poveljstva vojnih oblasti. Razen tega bodo po tem ukazu na predvečer ljudskega praznika 1. maja v Beogradu ter v vseh glavnih mestih ljudskih republik izstrelili več topovskih plutonov.

Življenje rudarjev pred vojno

Večkrat sem že čitala kaj vse govorijo o Jugoslaviji onkraj naših meja, zato sem se odločila, da napišem kako je bilo življenje delavca za časa predaprilske Jugoslavije.

S svojimi starši sem živela v Trbovljah, oče je bil kopač pri rudniku. Kakor mi je pravil, se je vpisal v delavsko organizacijo že leta 1892. To je bilo seveda še za časa stare Avstrije. Takratni ravnatelj je bil pravi diktator nad svojimi delavci — rudarji. Čim je zvedel, da je kdo pristoval kakemu predavanju socialdemokratov, ga je enostavno odpustil iz službe. Jasno je, da je imel svoje obveščevalce, ki so hodili na taka predavanja in mu še toplo nesli na nos.

Tako je bilo tudi s mojim očetom. Takrat sem bila stara štiri leta, moj brat pa dve leti, mama pa je pričakovala tretjega otroka. Očetove prošnje, da bi še ostal v službi niso pomagale, zato smo se selili na kmeto. Tisti, ki so bili vsaj malo premožni so šli v Ameriko, na Ogrsko ali pa v Francijo. Ubogi trpinji so se razkropili na vse štiri strani sveta.

Leta 1906 so pričeli rudarji stavkati. Ravnatelj je poklical vojske in žandarje v pomoč. Mnogo rudarjev so odgnali v zapor, vojski pa so jim izpraznjevali stanovanja, pohištvo pa so jim pustili na cesti. Ker so prazna stanovanja zaklepal s mrtve žene zaprtih rudarjev vdreti vrata, če so hoteli priti nazaj v stanovanje. Hodili so tudi po hišah in priganjali ljudi na delo. Nekaj je bilo tudi stavekav, ki so spremljali rudarje na delo in zopet domov. Žene rudarjev so bile vedno pogumne in tudi takrat niso klonile. Prišle so pred jamo in izivale stavekaze, iz stanovanj pa so na nje metale pomije. Vseled tega so zaprli veliko ženo in jih odpeljali v zapor v Laško z otroki vred. Kakor se spominjam, je trajala stavka takrat tri dneve. Predvsem so stavkali za osem urno delo, ker do takrat so delali dnevno 12 ur.

Ko se je pričela prva svetovna vojna, leta 1914, je večina rudarjev ostala doma. Lahko si mislimo kakšne reveži so bili ti rudarji, delati so morali, hrane pa ni bilo. Takrat je bil ravnatelj na trboveljskem rudniku Heinrich. Delavcem pa je poveleval oficir Berger. Za hrano rudarjev niso skrbeli, vsled česar so nekateri popolnoma oнемogli. Po vsakega, ki ni prišel na delo, je Berger poslal dva vojaka, ki sta ga pripeljala k Bergerju. Ta je seveda vsakega onemoglega rudarja obsodil za lenuha ter ga dal za tri ure obesiti na sonce. Čim so takega obveščevalca odvezali je padel v nezavest. Marsikateri rudar je tudi od strašnih muk umrl. Taka večala so imeli v Trbovljah na opekarni.

Za delavce ni bilo hrane, za uradnike in ravnatelja pa je bilo vsega v izobilju. Tisti čas sem služila pri ravnatelju, pospravljala sem kurbe hleve, kuhala za psa in skrbela za kure. Pomagala sem tudi pospravljati

kuhinjo. Spomnim se, ko je nekdo ravnateljeva žena posnela kožo od šunke. Na koži je ostalo še precej masti, toda gospa je nj dala nam, temveč jo je zmažila v štedilnik in počakala, da je zgorela. Raje je kožo zažgala, kot pa bi jo dala meni, kljub temu, da je vedela kako stradamu. Kuharica in jaz sva se jokali, ko sva slišali kako se je koža cvrla v ognju, posebno še, ker sva bili zelo lačni. Pri ravnatelju je bilo seveda vsega dovolj, belega kruha, dobrega pečiva in mesa na pretek. Za rudarje pa še črnega kruha ni bilo. Včasih smo šle žene po pet in še več ur daleč, da bi dobile kaj živeža. Včasih smo dobile krompir, fižol in moko, tako da smo po 30 kg naosile na hrbtu. Zgodilo se je, da smo prišle v Trbovlje, in ko smo nesle živež čez Savo, so nam vojaki vse do zadnjega pobrali. Domov smo prišle prazne, moške pa so kleli, ker so morali delati lačni. Tako je bilo za časa prve svetovne vojne v Trbovljah.

Po vojni se je trpljenje rudarjev nadaljevalo. Delali so kot črna živina, plača pa je bila nizka. Zopet so stavkali in žandarji so jih zapirali.

V mesecu juniju leta 1924 so prihrumeli v Trbovlje Orjuni.

Kako je rasla in delala „Svoboda“

Prav za 1. maj je morda najprimernejše, da se govori tudi o kulturno-prosvetnem delu po delovnih kolektivih. Danes ga po veliki večini predstavlja delo v prosvetnih društvih »Svoboda«. Pri vsej podpori, ki jo danes nudi tem društvom ljudska oblast, je na tem polju delovati dosti lažje, kakor pa je bilo včasih, ko je bilo proti razvoju delavske prosvetljenosti vse, v prvi vrsti pa oblast in delodajalec sam.

Tudi na Senovem je bilo tako. Bivši član tedanje »Svobode« o vsem tem delu takole pripoveduje:

»Prve pričetke kulturno-prosvetnega dela je bilo zaznamovati pri senovskih rudarjih že leta 1926, to je komaj dve leti zatem, ko je rudnik začel v večjem obsegu obratovati. Ze takrat smo rudarji, ki smo se na Senovem rekrutirali iz raznih drugih krajev, pričeli z vso silo čutiti potrebo, da se za svojo borbo za obstanek ne dvignemo samo v strokovno-političnem pogledu, ampak da se povzpne-mo tudi kulturno. In prav od takega, namreč kulturnega razvoja, smo napredni delavci že takrat z vso sigurnostjo pričakovali uspehe, saj smo vedeli, da se bo kulturno razgledan delavec oprjel tudi svoje stanovsko-politične organizacije v vse drugačnem ognjem in razumevanjem, kakor pa delavec, ki v tem oziru zaostaja.

Ej, tedaj so bili za delavski razred težki časi! Na eni strani izkoriščani od delodajalca, ki nam niti zdaleč ni maral priznati pravice do poštene plače, so nam na drugi strani sovražno usmerjeni režimi hoteli za vsako ceno zavreti tudi naš kul-

Vsi so imeli črne srajce, na kapah pa mrtvaške glave. Žene so imele črne obleke. S sosedi smo sedeli na bregu in gledali po cesti. Čim so nas zagledali, so nam žugali s pestmi in kazali revolucije. Ko smo prišli naprej od Vod so pričeli streljati po delavcih. Starega rudarja Rozina, ki nje sedel pred svojim stanovanjem nič hudega sluteč, so brez nadaljnega ustreli. Prav tako neko gospodinj, ki je delala v vrtu. 20 let starega fanta Fakina Franca iz Zagorja so ustreli, ter ga tako vlekli vsega krvavega po tleh. Pri Spancu, kjer so imeli Orjuni veselico je Fakin prošil za malo vode. Namesto, da bi mu dali vode, so mu zili vročo juho v obraz. Od 11. ure dopoldne pa nekako do tretje ure popoldne so ga mučili, nato pa so ga ustreli. Poleg vseh grozodejstev so zažgali delavski dom, v telefonski centrali pa porezali vse žice. Mojemu bratu, ki je imel takrat dežurno službo v centrali, so zvezali na hrbtu roke in mu nastavili revolucije na prsa. Če bi besedico črnil, bi ga priči ustreli. Takrat se mu je zmračilo um in še danes boluje na živcih.

Tako je bilo z ubogimi delavci, dokler jih ni rešil naš ljubljenski maršal Tito.

T. A.

gledu po posameznih podjetjih analizirati. Za to so poskrbeli okrajni komiteji. Tako je OK LMS Krško organiziral in se udeležil po svojih zastopnikih posvetovanj delavske mladine v našem okraju. Rezultati s teh posvetovanj so bili kar zadovoljivi, saj je mladina marsikaj povedala in hkrati tudi predlagala. Mladi delavci in delavke iz Celuloze na Vidmu so predlagali, da se organizacija v podjetju razformira, njeni člani pa vključijo v isto organizacijo tam, kjer stalno prebivajo in prežive največ svojega prostega časa. Ta svoj predlog utemeljujejo s tem, da delo organizacije mladine v podjetju ne more več priti dovolj do izraza, razen tega pa oddaljenost bivanja nekaterih ovira redno delo organizacije. Nasprotno temu stališču pa se je postavila organizacija iz gradbenega podjetja »Pionir« na Vidmu, ki še vedno vztraja pri tem, da ima organizacija v podjetju lahko več uspeha in je delo z mladino neprimerno lažje. Pri njih gre zlasti za vprašanje mladih delavcev, ki so tu samo v posameznih sezonah.

Mladina »Pionirja« je tudi gradila še vedno obstoječo centralistični način upravljanja v njihovem gradbenem podjetju. Pri njih je namreč gradbišče na Vidmu še vedno upravljano po direktiji iz Novega mesta, namesto da bi se uprava prenesla na neposredne proizvajalce delavce, ki so živo zainteresirani na tem. Pa tudi sicer ni vse v redu »tam gor«. V Novem mestu, pravijo mladi delavci. Bajc druga gradbišča tega podjetja participirajo na ustvarjenih dohodkih na Vidmu, nekateri posamezniki pa so deležni »večjih« zneskov za nagrade. Če bi se upravljanje prepuščilo delavcem samim, bi stvari verjetno šle drugače. Mladina tudi nima svojih zastopnikov v delavskem svetu podjetja, niti se ji ne nudi možnosti, da bi lahko izražala svoja zapažanja. Tudi v kopitarni Sevnica je bila živahna diskusija med mladimi delavci in delavkami v delavskem samoupravljanju. Povedali so marsikaj. Kritizirali so nekatere od starejših vodilnih ljudi v obratu, ki s podcenjevanjem gledajo na mladinsko organizacijo v podjetju. Mladina je tudi zahtevala, da se zapisnik o posvetovanju izbesei na javno mesto v podjetju, da bo vsakomur na vpogled. Samo naše prelubo Senovo do danes še ni uspelo sklicati takega posvetovanja mladih delavcev. Pravijo, da ni zanimanja za to med mladino in da se z njimi ne da delati. Meni se pa zdijo, da je ravno nasprotno, namreč da zanimanje med mladino za ta vprašanja ni ravo majhno, ampak odgovorni činitelji ne skrbijo dovolj za redno vzdrževanje vezi z našo mladino, ki je voljna vse storiti, kar ji naloži naša družba. To dokazujejo brezštevilni podvigi naših mladih herojev. Upamo in želimo, da tudi senovska delavska mladina pove svojo besedo!

Na Senovem

igrali, to je, igrali zares najboljša dela. Reči pa moram, da so rudarji obiskovali naše prireditve z vsem navdušenjem, zlasti pa so bili ponosni na to, da so jim vse to prikazovali na odru njihovi lastni sinovi, bratje, tovariši in delavci.

Pripovedovalec je za hip obmolnil.

»Za tem,« so se mu zasvetile oči, »je po dveh letih sledila tudi knjižnica. Kaj so čitali naši ljudje? He, bili smo izbirni, pa za rečem. In kritični tudi. Nismo trpeli, da bi brali slabo čtivo, ampak smo z vso skrbjo zbirali najboljše knjige, ki so nam bile dosegljive, z željo, da bi dvigale rudarje k pravi, resnični izobrazbi in pravilnemu, naprednemu pogledu na svet. Hkrati z ustanovitvijo knjižnice pa se je naš prosvetni aktiv vrgele z vso vnetostjo tudi na pomnožitev članstva takratne Cankarjeve družbe. Zbiranje članov je naglo napredovalo in po nekaj letih doseglo zavidljivo višino.

Poleg omenjenih odsekov pa se je v okviru »Svobode« osnovala tudi godba na pihala, ki se je tedaj imenovala »Delavska godba Svobode«. Od takrat ta godba ni več prenehala delovati, ampak se je pod različnimi kapelniki povzpela na visoko glasbeno raven, letos pa bo kot godba nove »Svobode« praznovala svoj petindvajsetletni jubilej.

In še marsikaj je povedal možakar, ki je danes sicer že čez petdeset, vendar še vedno z voljo dela v današnji »Svobodi«.

Ni demokracije brez borbe proti pojavom birokratizma in drugim ostankom starega.

Borba za socialistične odnose je v današnjih pogojih osnovni problem socialistične graditve. Delavsko samoupravljanje in druge demokratske pridobitve bi se kaj kmalu izrodile in postale prazna beseda, če ne bi bilo zavestne borbe proti birokratizmu kot najnevarnejšemu ostanku preživelega družbenega sistema. Ni malo slučajev, ko je tudi upravne odbore v naših podjetjih načela rja birokratizma, zato še zdaleka nismo dokončno obračunali prav s tem velikim sovražnikom naše socialistične družbene ureditve. Ta nevarnost je toliko večja, kolikor je gospodarska in kulturna zaostalost težja. Prav zaradi tega je prva naloga mladih delavcev, da se aktivno vključijo v boj proti takim in sličnim pojavom in da ne dopustijo, da se izrodijo že pridobljene pravice.

Posvetovanje je pokazalo, da naša organizacija v tem pogledu ni imela jasne orientacije.

Nekaj o tezavah s katerimi se bori o rudarji v Kremliju ...

Znano nam je, da je rudnik odpustil precejšnje število delavcev, ker je moral z ozirom na manjše povpraševanje po premo-gu zmanjšati proizvodnjo. Od tega je prišlo zaradi močne konkurence drugih premo-govnikov, ki proizvajajo boljše vrste pre-moga in ki imajo (zaradi boljše mehanizacije) manjše proizvodne stroške. To pa je seveda prisililo krmeljski delovni kolektiv, da je začel resno razmišljati o tem. Nekateri so predlagali, da bi nabavili stroj za izdelovanje briketov. Predlagali so tudi, da bi izgradili elek-trarno v Kremliju. S tem pred-logom se v Ljubljani niso strin-jali, z motivacijo, da je zaenkrat dovolj dobaviteljev toka. Tudi stroja za izdelovanje briketov verjetno ne bo mogoče dobiti. Edini izhod iz krize je proizvodnja boljše vrste pre-moga, ki bo zopet uveljavila krmeljski pre-mog in ki bo odgovarjala zah-tevam potrošnikov.

Delovni kolektiv tudi precej

Premalo je storila, da bi se mladi delavci kot enakopravni člani kolektiva čim širše uveljavljali v delavski samoupravi. Na posvetovanju so nekateri go-vorniki ugotavljali, da se mladi-na ne upa izstopati s kritiko in predlogi, kar izvira deloma iz neizkušenosti, deloma pa iz bojazni.

Ni demokracije brez znanja

Ne moremo reči, da so mladi-ni problemi samoupravljanja tuji; govorimo lahko celo o zelo vzpodbudnih primerih mladih delavcev, ki so se vključili aktivno v to veliko delo. Vendar lahko ugotovimo, da z ozirom na mladost in neizkušenost dele-ž mladine še ni dovolj velik. S tem se povezuje tudi delo-vanje mladih delavcev v prosvetnih in drugih društvih, ki naj dopolnjujejo lik novega človeka, svobodnega proizvajalca. Skrb, da bo delavski naraščaj raste v zdravih okoliščinah, koristno izrabljaj svoj prosti čas, dobival moralne lastnosti socialističnega človeka, je se-stavni del borbe za socialistično demokracijo. Bukovinsky F.

O zaščiti matere in otroka

Za smotrno izvajanje zaščite matere in otroka moramo poznati podatke o rojstvih in smrti dojenčkov in otrok, o številu mrtvorojenih, o razširjenosti aktualnih in kroničnih nalezljivih bolezni in ostalih bolezni, o prehrani in higieni otrok in o delu zdravstvenih ustanov.

V zadnjih predvojni letih se je umrljivost dojenčkov v Sloveniji gibala med 16 in 18 odst. na 100 živorojenih otrok, dočim je znašala v letu 1952 8,9 odst. Istočasno je padlo tudi število mrtvorojenih otrok. Največ otrok umre v vročih poletnih mesecih in to predvsem v vinorodnih krajih, kjer je tudi odstotek mrtvorojenih najvišji.

Če pogledamo številke konkretno v okraju Krško vidimo, da se je umrljivost dojenčkov gibala: v letu 1949 4,9 odst. na 100 živorojenih otrok, v letu 1950 5 odst., v letu 1951 8,9 odst. in v letu 1952 je zopet umrljivost dojenčkov padla na 4,7%.

V letu 1952 je bilo 1535 živorojenih otrok, od tega je umrlo 73 dojenčkov v prvem letu življenja, 26 je bilo mrtvorojenih. V prvih dveh mesecih v letu 1953 je slika naslednja: živorojenih otrok v januarju in februarju je bilo 235, od tega je umrlo 17 otrok, kar znaša v od-

(med nami povedano, ji celo predseduje).

»Res, tako je bilo takrat,« je zaključil. »Trdo smo delali za naše društvo. Povsod nasproti, povsod neprijazni pogledi. Nas pa je bodrila stvar sama in za-vest o njeni visoki vrednosti. Vedeli smo, da z našim delom sejemo zaravo seme, ki mora vzkliti slej ko prej in obroditi sad, ki bo obogatil vse delovne ljudi. In je zares. Narodnoosvo-bodilna borba je potrdila naše delo kot pravilno in neštetih nje-govi dobri rezultati oplajajo naš današnji stvarnost.«

Nekoliko je pomislil prosvetar, pa še pristavil:

»Ne rečem, da danes delamo slabo. Toda pri tolikšnih izkušnjah in ob tako veliki moralni podpori, kakor nam jo nudi naša oblast, bi morale naše »Svobode« predstavljati še več, biti bi morale vsemu našemu delovnemu ljudstvu bogata, osrednja vsebina našega kulturnega življenja. In prepričan sem, da bodo slej ko prej to tudi postale.«

A. L.

stotih 7,3. Mrtvorojeni so bili 3 ali 1,3 odst. Če pogledamo na leto 1952, kje so žene porajale vidimo, da je bilo 792 porodov v bolnici in 743 porodov pa doma.

Moraliteta dojenčkov je bila v letu 1952 torej 4,74 odst., in če ta odstotek razčlenimo, vidimo, da odpade 38 primerov smrti ravno na prvi mesec življenja, dočim je v vseh ostalih mesecih 35 primerov smrti.

V mesecu januarju in februarju 1953 je odpadlo 11 primerov smrti v prvem mesecu življenja, a na ostale mesece le 6 primerov. Ob pogledu na vzroke smrti vidimo, da dojenčki umirajo v večini primerov vsled prežgodnjega poroda oziroma zaradi prirojene slabosti.

V Krškem obstaja posvetovalnica za noseče žene od 1. oktobra 1952 in se vrše v njej vsi pregledi. V mesecu oktobru, novembru in decembru 1952 je imela posvetovalnica 110 prvih pregledov, 90 ponovnih pregledov in 62 nasvetov. 109 je bila odvzeta kri na Wa Re in pri 113 so se izvršile druge medicinske procedure. Številke same nam povedo kako je bila taka posvetovalnica potrebna. V Brežicah sicer obstaja posvetovalnica za noseče, niso pa zajete v njej vse porodnice, ampak se vrši pregled tudi po splošnih ambulantah; isto v Senovem in Sevnici.

Izredne važnosti za infekce pri dojenčkih je mleko. Tu prihajajo v poštev tuberkulozne krave, nehijska molza, nepravilno ravnanje z mlekom. Potrebna bi bila povezava okrajne sanitarne inšpekcije z veterinarsko službo.

Tuberkuloza pri dojenčkih, zlasti od rugega meseca dalje, prihaja od goveje tuberkuloze. Nujen bi bil pregled vseh tuberkuloznih dojenčkov na tip bovinega (govejega) tipa, ali človeškega tipa. Z odkrivanjem tuberkuloznih krav imamo upanje, da se ta problem goveje tuberkuloze eliminira.

Naj omenim še zaščito šolskega otroka. Za šolsko mladino imamo posebne zdravstvene (Nadaljevanje na 6. strani)

KMETIJSKI RAZGLEDI

Zakaj nebi izkoristili zemljo za tisto za kar je primerna

Krški okraj ima površinsko največ vinogradov v Sloveniji — V desetletnem perspektivnem planu naj bi se obnovilo 1200 ha vinogradov - štirje sadni okoliši — Kreditiranje obnove vinogradov in davčne o'ajšave - naloge sadjarskih odsekov niso majhne

Krško volje obrobja položno gričevje, ki se mestoma nadaljuje v višje in bolj strme hribe. Veliko bi nam ti griči lahko donasali, če bi jih znali pravilno izkoristiti, saj toliko ugodnih leg za sadjarstvo ne najdemo nikjer v Sloveniji in tudi marsikatero naše vinogradniške lege, se lahko kosajo z vinogradniškimi legami v kvalitetnem področju Slovenskih goric. Vse to bogastvo pa nam leži slabo izkoriščeno. Tam, kjer bi lahko bil krasen breskov, hruškov ali drug nasad, raste slaba koruza, zaničen pašnik ali grmovje. Tam, kjer bi bil lahko donosen sortni vinograd, je star, redek in izčrpan vinograd, v katerem najdemo lahko celo zbirko trsnih sort. Zakaj ne bi izkoristili zemlje za tisto, za kar je najbolj primerna in kar nam bo največ donasalo? Zakaj bi imeli v sadjarskih legah koroza, če nam negovan sadovnjak lahko da najmanj šestkrat toliko dobiček. Stare in izčrpane vinograde, v katerih beremo toliko, da se nam niti delo ne izplača, vrzimo ven in posadimo nove, boljše.

V desetletnem perspektivnem planu za obnovo vinogradov in sadovnjakov je naš okraj uvrščen med prve. Predvideno je, da se bo do 1963. leta obnovilo 1200 ha sadovnjakov. To vsekakor ni malenkost, vendar je z ozirom na izredno ugodne lege in povoljne klimatske pogoje ter veliko zanimanje proizvajalcev ta številka realna. V našem okraju imamo štiri sadne okoliše. Okoliš Leskovec obsega gričevje Krškega ter občin Leskovec, Raka, V. Trn in Bučka. V tem okolišu bomo gojili v prvi vrsti breskve in hrške. Okoliš Globoko obsega občine Artiče, Pišce, Dobova, Bizeljsko in Bistrica. Tam se bodo gojile poleg breskov in hršk v večji meri še marelice, češnje in orehi. Nadalje imamo še sevniško-mirnski okoliš, kjer bodo v pretežni meri jablane, in predgorjanski okoliš, ki je manjšega pomena kot prvi trije.

Sedaj je v okraju 3400 ha vinogradov in smo po površini vinogradov najmočnejši v Sloveniji. V območju našega okraja imamo štiri vinogradniške okoliše. Bizeljski okoliš z obzorniki Orlice obsega občine Bizeljsko, Pišce, Artiče in videmski del občine Videm-Krško. V tem okolišu je predvideno 80 % glavnih sort in 20 % stranskih sort. Med glavnimi sortami sta dve tretjini belih (laški rizling, muškati sifanec in rizvanec) in ena tretjina črnih (žametna črna in modra frankinja). Med stranskimi sortami pa sta plavec in radgonska ranina. Krško-gorjanski okoliš s Posavjem obsega občine Brestanica, Senovo, Blanca, Zabukovje, Boštanj, Studenec, Raka, Bučka, Leskovec, krški del občine Videm-Krško, občino Kostanjevica, Podbočje, Cerklje, Catež, Vel. Dolina in Dobova. V tem okolišu so predvidene kot glavne sorte žametna črna, modra frankinja in kraljevina, kot stranske pa laški rizling in rizvanec. V šmarsko-savinjski okoliš spadata iz našega okraja občini Bistrica in Podsreda, v novomeško-mokronoški pa Tržišče in Krmelj. Večina vinogradov našega okraja je starih in izčrpanih in bi jih bilo treba po perspektivnem planu v desetih letih obnoviti 2000 ha.

Največjo težavo pri obnovi predstavljajo denarna sredstva. Do sedaj so dobile kredite le kmetijske zadruge. Tako n. pr. so zadruge našega okraja pretoklo leto izkoristile za obnovo 17 milijonov dinarjev. V desetletnem perspektivnem planu pa je bilo obravnavano tudi vprašanje kreditov za privatnike in je v bodoče pričakovati, da bo lahko dobil preko svojih KZ za obnovo sadovnjakov in vinogradov kredit tudi vsak kreditno sposoben privatnik. Pogoj za odplačevanje bodo ugodni, saj so naše oblasti za obnovo zelo zainteresirane. Poleg tega bodo imeli tisti, ki obnavljajo, določene davčne olajšave. Z ozirom na vedno večji obseg obnove predstavlja resen

problem pomanjkanje primerenih sadik. To pomanjkanje smo občutili že letos, ko je bilo obnovljeno razmeroma malo v primeri s tem, kar se predvideva prihodnja leta. Da ne bi prišli v bodoče v še težji položaj, je bilo nujno, da se je drevnica v Boštanju razširila. Letos je bilo posajeno 1 ha z rodnišča vegetativnih podlag, ki so bile uvožene iz Anglije. Poleg tega je bilo posajeno v vzgajališče 60.000 podlag, ki jih bodo jeseni cepili s sortami, ki so predvidene v sadnem izboru. Boštanska drevnica se bo

razvila v eno najmodernejših slovenskih drevnic in bo letos pridelala približno 50.000 sadik, in to v celotni pritičnice jablane in hrške. Na Bošnjem pri Globokem se ustanavlja drevnica v glavnem za koščičarje in orehe. Podobno stanje kot pri sadnih sadikah je tudi pri trsnih cepljenkah. Da bi zadostili potrebam okraja, bi morali imeti 10 ha matičnjaka, zato je bilo letos obnovljeno v Piščah 1 ha matičnjaka, prihodnje leto pa bo še 1 ha v Kostanjevici in 1 ha na Malkovcu.

Pri vsem tem bi omenil to, da je nesmiselno ustanavljati majhne drevničarske in trsničarske obrate, kot se pojavlja tendenca pri mnogih KZ. Takšni majhni obrati so trenutno zaradi velikega pomanjkanja sadik še donosni. V nekaj letih pa, ko bodo proizvedle naše večje drevnice in trsnice že dovolj materiala, ne bodo mogle dohajati teh niti v kvaliteti, niti ne bodo več rentabilne. Množico majhnih obratov je strokovno težko nadzirati in nam praksa kaže, da imajo takšne drevnice najslabši in po raznih boleznih in škodljivcih najbolj okužen material. Za primer nam služi drevnica KZ Brestanica, kjer so morale biti sadike zaradi močne okužbe po kaparju uničene in drevnice prepovedane.

Včasih je bil pri obnavljanju vinogradnikom največji problem rigoliranje, ki je predstavljalo takšne stroške, da je zaradi njih marsikdo opustil misel na obnovo. Tudi letos je stalo ročno rigoliranje do 30 din za kvadratni meter. Zato je OZZ Krško, da bi vinogradnikom in sadjarjem olajšala delo, ustanovila odsek za obnovo, ki ima tri traktorje goseničarje, planirno desko, plug za rigoliranje do 1 m globine in plug za rigoliranje do globine 70 cm. Rigoliranje s temi plugi stane samo 4 do 8 din za kvadratni meter. Doslej je odsek za obnovo zrigolal že nad 50 ha in obenem razbil nezaupanje, ki ga je imelo precej ljudi do strojev, saj so bili s kvaliteto njihovega dela povsod zadovoljni.

Preden pristopimo k obnovi v večjem obsegu, moramo izvršiti še precej priprav, brez katerih ne bi šlo naše delo v pravo smer. Treba je dokončati rajonizacijo, določiti je treba, katere lege so za gozd, za vinograde, za sadovnjake in katere za polja. Na osnovi te rajonizacije bodo izdelani podrobnejši načrti za posamezne vinogradniške in sadjarske komplekse. Nadalje je treba izvršiti selekcijo trt, očistiti naše matičnjake tujih trsov itd. V ta namen je bila ustanovljena pri OLO Krško terenska postaja, ki bo izvršila vse priprave,

strokovno nadzirala drevnice in trsnice ter tudi vodila samo obnovo.

Vsem nalogam in problemom, ki v zvezi z obnovo stojijo pred nami, pa ne bo kos niti sama terenska postaja niti posamezni proizvajalci, če se za stvar ne bodo zavzela kmetijske zadruge s svojimi sadjarsko-vinogradniškimi odseki. Ravno naloga sadjarsko-vinogradniških odsekov je, da v praksi izvajajo in usmerjajo obnovo po navodilih in s pomočjo terenske postaje. Velika napaka bi bila obnovo prepuščati, da se raz-

vija spontano in brez nadzora. Ta napaka bi se nam masčevala desetletja. Najvažnejše, na kar moramo pri obnovi paziti je to, da napravimo takšne sadovnjake in vinograde, kjer bo možno z nizkimi proizvodnimi stroški doseči čim večji donos. To pa je mogoče le v večjih nasadih, ki so obnovljeni naravno po vseh načelih sodobne sadjarske in vinogradniške znanosti in prakse. Naj za primer navedem: V naših dosegljivih vinogradih, kjer delamo ročno in imamo nizke donose, porabimo za 11 vina eno uro dela. Če bomo obnovili vinograde tako, da bodo na čistem ogrođu in bo s tem odpadla vez, in če bodo sadili v takšnih razdaljah, da bo v položnejših legah možna obdelava z vprego,

Povečati proizvodnjo v kmetijstvu, to je hotenje kmeta, ki je direktno zaposlen v kmetijski proizvodnji, to je želja delavcev v tovarnah, rudnikih in drugih popriških delih. S povečano proizvodnjo v kmetijstvu bomo zvišali življenjsko raven naših delovnih množic. Od povečane proizvodnje bo imel v prvi vrsti boljše plačan trud tudi kmet-proizvajalec. Eden od glavnih vzrokov slabe produktivnosti pri nas je zraven mnogih drugih faktorjev slabo seme, ki ga kmet leto za letom uporablja pri jesenskih ali spomladanskih setvah. To ne velja le za krompir, ozimnice, ampak tudi za krmne rastline in celo za površinske. Še tako dobre agrotehnične mere, kakor so dobra priprava zemlje, gnojenje s hlevskim in umetnim gnojem, kultiviranjem ne morejo povečati proizvodnje do zaželenih višin. Kmet seje lastno seme že skozi vrsto let, ki je ob opraševanju križano z drugimi sortami in vsled še ostalih faktorjev degenerirano ter daje izpod povprečne pridelke. To opazimo zlasti pri rži, pšenici in krompirju v našem okraju. Prav krompir se izrodi, ker vsaj v nižinskih predelih nimamo za vzgojo semenskega krompirja dovolj pogojev. Zaradi takšnega semenskega blaga, ki je naslabše kvalitete, trpi torej kmetijska produkcija, tako rastlinska, posredno pa tudi živalska. Tega dejstva ne moremo zanikati in ga ne moremo odstraniti z nobenimi drugimi agrotehničnimi ukrepi.

Da je temu tako, kažejo tudi podatki lanskoletnega priznavanja v našem okraju. Od vseh semen je bilo priznanega le 600

ali v bolj strmih legah z »Vincertankom«, bomo lahko porabili za 11 vina 20 minut. Z vinogradi, kakršne imamo sedaj, pa nismo v stanju vzdržati inozemske konkurence.

Večje moderne nasade lahko delajo kmetijske zadruge na svojih posestvih ali zemljiških agrarnega sklada. Takšni nasadi že nastajajo v Leskovcu, Sevnici in Piščah. Poleg tega pa je naloga sadjarsko-vinogradniških odsekov KZ, da poučujejo svoje člane, jim pomagajo pri obnovi ter jih pripravljajo do tega, da bodo obnavljali pravilno po navetih terenske postaje in po možnosti skupno cele vinogradniške komplekse. Če pa obnavljajo posamezne parcele, da se bodo pridrževali načrta, ki je predviden za celoten kompleks, ker bo le tako mogoče, da bomo tudi mi nekoč prišli do nasadov, v katerih bo možno znižati proizvodne stroške.

Naloga sadjarsko-vinogradniških odsekov pa je, ne samo skrbeti za obnovo, temveč tudi, da bomo očuvali sadovnjake, ki se še dajo ohraniti. Ze preteklo leto so imele nekatere zadruge v tem pogledu lepe uspehe. Posebno agilni je bil sadjarsko-vinogradniški odsek KZ Sevnica, dočim na Bizeljskem, v Brežicah, Globokem in tudi še v nekaterih drugih predelih niso za uničenje ameriškega kaparja storili skoraj ničesar. V bodoče se bomo morali še temeljitije pripraviti na boj proti amerškemu kaparju. Sestaviti bo trebi komisije sadjarjev, ki bodo označile vsa drevesa, ki so že tako shirana, da jih bo treba posekati. Te komisije bodo posek tudi nadzirale. Nadalje bo treba voditi računa o vseh nasadih, ki jih je še mogoče rešiti. Odseki bodo morali sadjarjem dati nasvete in skrbeti za to, da bodo lastniki nasade, ki so še zmožni življenja, gnojili, redno čistili in škropili. Odseki morajo priskrbeti dovolj škropilnic in pravočasno nabaviti škropivo.

Stvar sadjarsko-vinogradniških odsekov je tudi, da bodo preko trgovskih odsekov KZ organizirali odkup sadja in vina. Le na ta način se bodo obranili spekulantskih tendenc, ki jih imajo posebno nekatera vinarska podjetja. Določeni deli dobička pri prodaji sadja in vina naj dajo proizvajalcu članu KZ, določen del pa naj gre v sklad za nadaljnje pospeševanje sadjarstva in vinogradništva.

Nalog imajo sadjarsko-vinogradniški odseki še veliko, vendar jih v takšnem stanju, kot so v pretežni meri sedaj, ne morejo izvršiti. Zato bo treba te odseke reorganizirati in postaviti na trdne noge. To je naloga kmetijskih združenj v prihodnjih mesecih.

H. D.

Semenska služba v okviru KZ

mtc pšenice, 150 mtc ječmena, 1800 mtc krompirja vseh vrst. Krmnih rastlin ni bilo za priznavanje. Iz tega sledi, da je bilo semena ozimlin le za 415 ha površine, krompirja pa za 90 ha. Če pa vemo, da nam je v krškem okraju potrebno letno 5780 mtc semena ozimnih žit in nad 52.000 mtc semenskega krompirja, je količina priznanih semen kaj klavarno nizka.

Škoda, ki jo povzročajo slaba semena, je ogromna. Znano je, da bi z uporabo kvalitetnega semena dosegli pri istih pogojih in proizvodnih stroških 20 odstotkov večje pridelke, kar je v naših prilikah več kot mogoče. Ta ugotovitev je podana od kmetijskih proizvajalcev samih, sedaj pa še v roke svinčnik, pa lahko izračunamo višino pridelka za posameznega gospodarja, občino ali okraj in denarno vrednost. Ne bo odveč, če se gospodar pri tem pomudi delj časa in sam s svojimi sosedi razmislija o tem vprašanju.

Kako in kdaj kmetije nabavljajo seme?

Le redki so, ki seme pravočasno naročajo ali si ga oskrbe pri res dobrih semenarjih. Običajno iščejo semena spet pri sosedi, ki nje nič boljše, mogoče še slabše od lastnega. Kupujejo ga od raznih preprodajalcev, ki prodajajo staro in nekvadratno seme (to velja predvsem za krmne rastline in vrtna semena). Često se zgodi, da dobiš namesto zelja — ohrovt, namesto repe — oljno repico, detelje so okužene s predenico itd. Takih nevednosti bi lahko našteali mnogo in mnogo, vse pa nepovoljno vplivajo na našo kmetijsko proizvodnjo.

Iz zbora združnic

V nedeljo 19. aprila t. l. so združnice na svoji redni letni skupščini dokazale, da niso le članice združenj, marveč resnične združnice, ki se zavedajo svojih pravic in dolžnosti.

O najrazličnejših gospodarskih vprašanjih, ki zadevajo njihove zadruge in s tem njih same so govorile delegatke iz vseh združenj, razen iz Bizeljskega, Sevnice, Kapel in iz Sromelj. Ugotavljale so dobre in slabe strani dela v združnih organizacijah.

Predvsem so poudarjale važnost nabave dobrih plemenjakov, pomanjkanje sortnih drevnin in trsnih sadik po zmeri ceni, koristi sajenja sončnic, njih donosnost in nenadomestljivo prehrano živine, prašičev ter kur-nesnic s sončnimj topinami. Govorile so o važnosti dobrih semen, pravilnem in izdatnem gnojenju ter zaščiti pred rastlinskimi boleznimi. Da bo potrebno precej kreditov za obnovo kmetijstva, je bilo razvidno iz poročil delegatke.

Grajale so nediscipliniranost bikorejcev, počasno in nedosledno delo komisij za urejevanje lastninskih odnosov agrarnih zemljišč, spekulantske namene nekaterih trgovskih nametščencev s preprodajo mlevskih izdelkov itd. Ostro so obsojale prisvajanje predpravice posameznih združnih in občinskih funkcionarjev.

Z zadovoljstvom so poročale o uspehih izobraževalnih in gospodinskih tečajev, katere je obiskovalo preko 800 kmetijskih ljudi, ter vztrajala na tem, da se tečaj v zimskih mesecih nadaljuje v interesu vsega kmetikega prebivalstva.

Končno so se pogovorile o vzgoji šolske in izvenšolske mladine ter o sodelovanju z AFŽ in ostalimi množičnimi organizacijami.

Na podlagi diskusije, ki so jo dopolnili: tov. Ljubo Mlakar, sekretar OK ZKS, tov. Mima Zupančič, predsednica OO AFŽ, tov. Lora Kerne, zastopnica Zveze združnic pri Glavni združni zvezi Ljubljana, tov. Franc Dragan, predsednik in Jože Ogorevc, upravnik Okrajne združne zveze Krško, so združnice sprejele pomembne sklepe v smislu aktivnega sodelovanja vseh kmetijskih žena pri naprednem kmetovanju in upravljanju z združno imovino.

Po končanem zboru so si delegatke ogledale združno posetstvo v Leskovcu. Predvsem so jih zanimali veliki kompleksi nasajenega zgodnjega krompirja in pa lepa plemenska živina.

Združnice so se vračale na svoje domove s smehom in pesmijo v zavesti, da tudi one doprinašajo velik delež za srečnejše življenje bodočih pokolenj.

Z. M.

Moljavost pri fižolu

Bliža se čas sejanja fižola. V preteklem letu je suša uničila skoraj ves fižol, skromne ostanke pa so uničili molji. Ako sadimo moljav fižol, smo s tem nasad na novo okužili. Molji zlezajo iz zemlje in lezejo v fižolove cvete vse polno jajčec, iz katerih se razvijajo molji, ki razjedajo fižol. Treba se je boriti proti tem škodljivcem, ki nam uničijo eno izmed glavnih hranil, posebno na kmetih. Nadloge se lahko popolnoma rešimo na ta način, ki je dobro preizkušen.

Semenski fižol dobro poskrbimo s petrolejem 24 ur pred sejanjem. V tem času molji poginejo in na ta način očistimo fižol zajedalcev. Kljub temu nam bo fižol še lahko moljav, ko ga bomo izluščili, saj prileti molj po zraku s sosednjih njiv, kjer je bil vsaj en okužen fižol, ali se je skrival drugje, ker ga je težko popolnoma zatreti, posebno ako se ne prične z akcijo množično. Zato je treba jeseni, čim je fižol izluščen in dobro posušen, posipati ga s pantakonom. Vonja po tem prašku se ne ustrašiti, ker pred kuhanjem fižol dobro operemo v dveh toplih vodah in vonj po pantakonu popolnoma izgine. Na ta način ohranimo fižol zdrav in preprečujemo uničevanje prepo-trebne hrane. Vsak, ki se s tem seznani, je dolžan da o tem

obvesti tudi svojega sosedo, da bo na ta način molj iz fižolovih nasadov popolnoma izginil.

Isti postopek velja tudi za ostale stročnice kakor so: grah, bob, leča itd.

*

Iz Bučke

Kmetijska zadruga Bučka, ki je bila že pred več leti ustanovljena, je zaradi slabega poslovanja in nezadostne kontrole članstva zašla v krizo, ki se je končala z likvidacijo.

Potreba po razvoju kmetijstva, obnovi vinogradništva, trgovini itd., je mnoge gospodarje na Bučki zainteresirala, da bi kmetijsko zadrugo ponovno ustanovili. Dne 19. aprila pa so na ustanovnem občnem zboru to zamisel uresničili. Če bodo člani na novoustanovljeno kmetijsko zadrugo budno pazili in spremljali delo odbora v okviru raznih odsekov, sodelovali s predlogi, nasveti itd., ni strahu, da bi se usoda prve kmetijske zadruge ponovila. Ona bo, kakor druge KZ v okraju, kmetijstvu mnogo doprinesla.

večjih pridelkov vseh kultur na naših površinah.

Katera semena bi gojili v krškem okraju?

Ko presojamo to vprašanje, ne smemo pozabiti, da nas mnogovrstnost pri vseh kulturah tepe tudi na tržiščih, saj ne moremo nuditi na primer 200 do 500 vagonov krompirja iste vrste, ali koroze, prosa, ajde iste vrste, da o ozimnah sploh ne govorimo. Vedeti moramo tudi to, da je delo v semenarstvu s prevelikim številom sort težko in manj uspešno. Zelo težko je namreč obvarovati pomešanja posameznih sort tako pri žetvi, mlatvi in razdeljevanju, še težje pa je mnogo sort vzdržati v biološki vitalnosti. Res je, da je marsikatero akcijo v čistosti semen in njeni produkciji ovirala nesproščena trgovina in dirigirana kmetijska produkcija.

Tako je torej potrebno, da se napravi red v sortimentu, to se pravi, da bi razmnoževali le poedine sorte na primer pšenice, rži, koroze, krompirja, krmnih rastlin, trav int. Sorte poedinih kultur bi morala določiti strokovna komisija. Material za razmnoževanje bi prejele poedine KZ od selekcijskih postaj, ki bi imele tudi zraven strokovnjaka-semenarja pri OZZ pravico kontrole.

Ali se proizvodnja semen izplača?

Marsikateri razmnoževalec semen bo vprašal, ali se proizvodnja semen izplača? Če se mu izplača proizvodnja merkantilnega blaga, ki ga ima za lastno rabo in pa za prodajo, se mu tembolj izplača proizvodnja se-

men. Cena semen je višja od cen nesemenskega blaga. Razen tega dobivajo proizvajalci še običajno premije za svoje blago, ki so tem višje, čim boljše je semenska roba. Za semena I. vrste so seveda premije najvišje, za drugovrstna semena nižje, za semena III. vrste pa še nižje, oziroma so enake dobremu semenskemu blagu. Če računamo, da bi na 1 ha površine, ki smo jo zasadi s semenicami na primer kolerabe (hofmanove ali maslene bele ali rumene) pridelali 800 do 1000 kg semen, ki se odkupuje po okrog 350 din za 1 kg, bi to znašalo okrog 280.000 din bruto dohodka po 1 ha. Pa vzemimo pridelovanje semen korenja, ki je sicer mnogo lažje od kolerabe, saj ga tudi po 1 ha pridelamo polovico manj, to je 400 do 800 kg na 1 ha, kateremu je odkupna cena približno 800 din za 1 kg, bi prišli na 1 ha približno 320.000 din in več bruto dohodka. V nekaterih predelih imamo odlične pogoje za pridelovanje travnih semen. Cene so izredno povoljne, saj so odkupne cene travnih semen od 200 do 1000 din za kg. Če pred drugo svetovno vojno so nekateri naši kmetovalci razmnoževali semena detelj. Tako je bil dobro znan kraj za tovrstna semena Mali Kamen, Podsreda in višje ležeči predeli.

Pri nas je važno razmnoževanje prav krmnih rastlin v zvezi povečanja krmne baze za našo živinorejo. Le na ta način bomo tudi uspeli posredno dvigniti našo živinorejo in s tem ostalo poljedelsko proizvodnjo.

Korak naprej

Res je, da ni mogla izbiti na dan želja kmetov, da bi se že enkrat v kmetijskih združenjih poživelo delo poljedelskih odsekov. Nekaj je dušilo to hotenje. Verjetno to, da ni bilo pomoči »od zgoraj« in to, da so v nekaterih KZ sedeli ljudje, ki jim ni bilo prav nič do semenske službe. Na občinah zborih KZ pa se je pokazala potreba po intenzivnejšem delu v teh odsekih, ki naj bi ne bili le na papirju, ampak bi naj bili nosilec proizvodnje semen, ki jih nujno potrebujemo, če hočemo, kakor smo že nekajkrat navedli, dvigniti kmetijsko proizvodnjo. Oglasi v časopisju, da ta in ta zadruga ima sledeče odseke, med katerimi najdemo tudi poljedelskega, še ni dovolj, da verjamemo v njegovo delo. Lahko rečemo, da se do danes ni ena KZ ne more niti malo pohvaliti, da bi njen poljedelski odsek zastavil delo na semenski službi.

OZZ je prav zato, da bi delo teh odsekov lažje steklo, nastavilo potrebno moč, ki je pričela z organizacijo poljedelskih odsekov, katerih naloga bo tudi proizvodnja semen. Prati tako je postavljen ponekod potom KZ, drugod individualno, kontakt s kmetijskimi proizvajalci, ki bodo gojili semena. Toda ni dovolj in ne bo uspešno, če KZ ne bodo razpolagale vsaj tam, kjer se bo semenska služba dobro razvila s potrebnim kmetijskim strokovnjakom. Ta naj bi dajal nasvete proiz-

vajalcem, organiziral proizvodnjo, vršil kontrolo itd. Prav in nujno bi bilo, da KZ na lastnih zemljiščih (ki naj bodo iz agrarnega sklada ali pa vzeta v najem) vzgajajo semena ter na ta način dajo dober vzgled, kako se goji kvalitetno seme, kako se z njim postopa ob žetvi, mlajvi in nadaljnjem vskladičenju.

Upajmo, da ne bomo ostali le pri besedah!

Kako bi se naj vršilo razdeljevanje semenskega blaga?

Proizvodnja semen bo pod stalnim nadzorstvom kmetijskega strokovnjaka. Priznavanje semenskega blaga pa vrši republiška komisija za priznavanje semen. Zbiranje in prodajo semen pa bi naj vršile KZ svojim članom po odkupni ceni, h kateri se prišteje še marža in drugi stroški. Glavno težišče za koordinacijo tega dela pa bi bil poljedelski odsek pri OZZ. Na ta način bi semena bila pravčasno naročena, razdeljena, višek pa bi bil pripravljen za izvoz v druge okraje, republike ali izven države. Saj vemo, da naša država prav zaradi takšnega stanja izdaja pri uvažanju semen iz drugih držav težke milijone v devizah. Ta semena pa se čisto v naših klimatskih prilikah in načinu obdelave ter pomankljivega gnojenja kaj slabo obnese. Iz vsega, kar smo o semenski službi navedli, bi lahko rekli ob zaključku sledeče:

1. Višina pridelka neke kulture je odvisna v prvi vrsti od dobrega semena.
2. Za proizvodnjo semen je potom poljedelskih odsekov pri kmetijskih združenjih uvesti najširši krog razmnoževalcev semen.
3. Za organizacijo semenarjev na terenu je treba prvenstveno pri OZZ namestiti kmetijskega strokovnjaka, ki bo več in sposoben stvar dosledno izvesti na terenu. Ta strokovnjak bi bil obenem tajnik poljedelskega odseka pri OZZ.
4. KZ, ki bi močno razširile svoj krog razmnoževalcev semen, bi naj imele zaposlenega kmetijskega strokovnjaka praktika, ki bi poleg ostalih kmetijskih panog, kakor je predvsem živinoreja (vodstvo matičnih knjig, molzna kontrola, selekcija itd.) vodil skrb in brigo za semensko službo.
5. KZ bi naj prvo na lastnih zemljiščih vršile proizvodnjo semen in s tem pridobivale za proizvodnjo semen najširši krog kmetijskih gospodarjev, brez oziroma na to, ali je on veliki, srednji ali mali kmet.
6. Distribucijo semen vrši poljedelski odsek pri OZZ sporazumno s kmetijskimi združenji in daje višek semen na razpolago »Semenarni« za potrebe drugim.

Iz tega lahko povzamemo, da bodo semena, ki bodo v prodaji, kvalitetna in za katera lahko da prodajalec tudi jamstvo. Bodo si svesni, da bo semenska služba s krogom dobrih razmnoževalcev ugodno vplivala na naše kmetijske proizvajalce in da bomo edino na tak način dvignili našo proizvodnjo. To pa je želja nas vseh.

Kako in kam z našo kmečko mladino

Ko govorimo o kulturno prosvetnem delu na vasi, se poraja nehot misel, ali smo res opravili vse za čimboljše uspehe na tem področju. Če upoštevamo delo množičnih organizacij, razne kmetijske in gospodinjne tečaje, ki jih je bilo v našem okraju 37, razna strokovna politična predavanja, ki jih je bilo 350, tedaj lahko vidimo koliko truda je vložena za dvig politične in kulturne zavesti prebivalstva. Vendar pa je to le delček borbe proti raznim predsodkom in zaostalosti, ki so še zasidrani v miselnosti naših ljudi globoko na vasi. Za zmago nad to navlako preteklosti v zavesti ljudi je potrebno daljše, potrpežljivo in vztrajno kulturno prosvetno delo.

Prav gornjemu vprašanju posveča naš šolski sistem premalo pažnje v izrazito agrarnem okraju. Delavski in uslužbenški mladini je mogoče nadaljnje izobraževanje. V našem okraju imamo tri vaješke šole, katere poseča cca 280 vajencev, popolno gimnazijo v Brežicah. Slednja je kot vse gimnazije — seveda ne daje zaključne izobrazbe za katerikoli poklic, ampak je priprava za vseučiliški študij, ki je dolgotrajen in zelo zahteven.

Kam torej z mladino in to predvsem s kmečko mladino, ki dovrši osemletno šolsko obveznost in ki nima možnosti ali veselja nadaljevati šolanja oziro-

ma se učiti obrti. Prav to mladino, ki ima veselje in ljubezen do svoje domače grude, prepustimo samo sebi in razmeram na terenu. Takšne mladine bo v našem okraju cca 180 v letošnjem letu. Ali ta mladina ni željna nadaljnje izobrazbe v svojem poklicu? Poponoma napačno bi bilo to zanikati; kmetijski tečaji, katerih se je udeležila v glavnem mladina, so dobro obiskani.

Naša ekonomsko-politična izobrazba vasi nujno zahteva tudi v tem pogledu korak naprej. V našem okraju je 37 splošno kmetijskih združenj, ki se kažejo iz dneva v dan ter širijo in množijo svoje odseke za razne panoge kmetijstva. Ali ni potreben prav zanje strokovno izobražen kader? Prav to narekuje nujno potrebo, da se osnujejo dva ali triletne kmetijsko-gospodinske-gospodarske šole, ki naj bi jih obvezno posečala kmečka mladina po dokončani osemletni šolski obveznosti. Te šole naj bi mladina obiskovala v zimski dobi (6 mesecev) n. pr. 2 krat tedensko po 4 ure. Tako bi te šole prevzele dober del mladine z dovršeno nižjo gimnazijo, Pritisk v višjo gimnazijo, ki vodi danes marsikoga v slepo ulico, bi ne bil tako močan, kmečko mladino pa bi zaposlili tam, kjer je potreba največja, je mnogo bolj strokovno usposobiti ter usmeriti tja, kamor kaže zahteva.

R. B.

Kmetijsko gospodarstvo v Kostanjevici napreduje

Ze leta 1945 je bilo v Kostanjevici ustanovljeno državno posestvo »Dan zmage«, ki pa se je pozneje preimenovalo v Kmetijsko gospodarstvo Kostanjevica. Omenjeno gospodarstvo obsega 109 ha skupne površine; od tega je 34 ha travnikov, 28 ha njiv, ostalo površino pa pokrivajo sadovnjak, drevesnica, trsnica in gozd.

Kmetijsko gospodarstvo se bavi predvsem s trsničarstvom, drevesničarstvom in živinorejo. Imajo 11 krav sivorjave pasme. Med njimi je tudi krava »Folk«, ki je imela že 6 telet, v letu 1952 pa je dala 4200 litrov mleka.

Za izboljšanje živinoreje ter za dvig drugih kmetijskih panog, je posestvo svoj načrt glede setve po večini spremenilo za krmne rastline in delno za okopavine.

Za obnovo matičnjakov so letos zrižigali 1 ha in 5 arov, kamor bodo leta 1954 posadili same selekcionirane trte. V letošnjem letu so cepili 100.000 klijčev po načrtu okrajnega ljudskega odbora Krško in to predvsem tiste sorte, ki so po trsnem izboru predvidene za izborni dolenski cvilec.

Vpreteklem letu so delali poskusna škropljenja z raznimi preparati za uničevanje ameriškega kaparja. Prav tako bodo leta 1954 vršili poskusna škropljenja pod nadzorstvom kmetijskega raziskovalnega in kontrolnega zavoda v Ljubljani.

Lepotičje

Trdovratne mozolje na obrazu in premasno polt zdravijo uspešno s cinkovim mazilom. Preden ležeh k počitku, si dobro umij obraz z mlačno vodo, ki si ji dodala noževno konico boraksa. Potem obraz dobro posušij in ga natri s cinkovim mazilom. Cinkovo mazilo naj bo vedno sveže; v lekarni lahko poveš, naj dodajo malo več razmazati. Čez nekaj dni boš že dosegla viden uspeh. Mozolji se posušijo, koža se bolj napne in obeli, razen tega pa postane polt bolj gladka. Cinkovo mazilo dobiš v vsaki lekarni brez recepta.

Nekatere ženske tožijo, da jim glicerin ne pomaga dosti zoper hrapavost rok. Če je koža na rokah preveč izsušena, jo najlaže ozdravimo z lanolinom. Lanolin dobimo za majhen denar v vsaki drogeriji. Roke si dobro umijemo z milom in vročo vodo. Vodi lahko dodamo nekaj limonovega soka ali pa malo boraksa. Ko smo roke dobro posušili, jih obilno namažemo z lanolinom. Čez noč si oblečemo stare rokavice na namazane roke in jutraj je koža že petdeset odstotkov voljnija.

Najlepše zarjavo na pomladanskem soncu. Zene in dekleta, ki bi imele radi lepo rjavo polt, naj se začnejo spomladati sončiti. Preden izpostavimo obraz soncu, ga natremo s orehovim oljem. S pomočjo orehovega olja polt veliko hitreje porjavi, obenem pa prepreči opekline.

Nekaj jedi

Telečje meso z rižem. V kozici cvremo 5 dkg na kocke narezane prekajene slanice tako dolgo, da postekleni, naker zarumenimo na njej 5 dkg na drobno sesekljane čebule. Nato pridenemo en paradižnik ali pa nekoliko paradižnikove meze, po kilograma na hitro oprane in na kose narezane teletine (pleča ali prsi) in dušimo vse skupaj v lastnem soku tako dolgo, da vsa tekočina izpari. Zdad stresemo na meso 20 dkg opranega in poparjenega riža, ki ga prav malo časa pražimo z mesom, naker jed osolimo, pridenemo za nožemo konico paprike, porazdelimo povrhu kosmiče presnega masla, zalijemo vse skupaj z mesno juho in dušimo pokrito v pečici, dokler ne postane oboje mehko. Preden postavimo jed na mizo, izplaknemo zajemalko s toplo vodo, nato pa zajamemo z rižem in pokladamo na krožnik kupčke, ki jih potrebujemo po vrhu s 5 dkg sesekljane prekajenega mesa in z 2 dkg parmezanskega sira. Nazadnje riž okrasimo še z zelenim peteršiljem.

Mrzla hrenova omaka. Zemljo narežemo na rezine, ki jih polijemo s četrt litra goveje juhe, potem pa pretlačimo skozi sito, primesimo 5 dkg narstrganega hrena, prilijemo nekoliko kisa in nazadnje omako osolimo.

Orehov narastek. 6 dkg presnega masla vmešamo s štirimi rumenjaki in 8 dkg sladkorja. Nato pridenemo 8 dkg zmletih orehov in sneg iz štirih beljakov. To zmes stresemo v posodo za narastke, ki jo prej namažemo s presnim maslom in potresemo z moko. Narastek pečemo v zmerno topli pečici sko peno (šadojem).

8. maj mednarodni dan Rdečega križa

V letošnjem letu bomo 8. maja praznovali mednarodni dan R K s posebnim poudarkom na 125-letnici rojstva ustanovitelja neustrašnega borca za širjenje ideje mednarodnega sodelovanja. Rdečega križa Henryja Dunanta. Osnovne organizacije Rdečega križa na terenu naj na ta dan seznanjajo javnost o delu Jugoslovanskega Rdečega križa, o njegovih uspehih in nalogah, o njegovi vlogi v svetu in naporih za ohranjanje miru in za utrjevanje

nje mednarodne solidarnosti.

Organizacija RK po vaseh naj organizirajo množično poslušanje radiododaj, ki bodo posvečene temu namenu.

Podmladek Rdečega križa pa naj v teh dneh pred praznovanjem 8. maja ojači svojo dejavnost predvsem v mednarodnem dopisovanju. Z našim delom hočemo dokazati, da smo za mednarodni mir in mednarodno spoznavanje.

A. F.

O telesni kazni kot pripomočku pri vzgoji

V zadnjem času se mnogo razpravlja o telesni kazni kot vzgojnem sredstvu, zlasti o uporabi šibe v šoli. Da telesna kazen, to je šiba, v šoli ni dopustno vzgojno sredstvo, s tem se strinjajo vsi pametni vzgojitelji. Uporaba šibe ni sramota samo za učitelja, temveč za vsakega vzgojitelja. Tudi starši ne bi smeli uporabljati pri vzgoji klofut in šibe. Življenje se je v zadnjih desetletjih temeljito spremenilo, vse napreduje, vse izpopolnjuje in boljše, le domača vzgoja je ostala taka kot začasa naših očetov in dedov, še vedno ima veliko veljavo v hiši šiba.

Tudi doma mora otrok ubogati na besedo in starši, ki vzgajajo otroka tako, da ne uboga na besedo, temveč se boji le šibe, so na njem zagrešili zločin, ki ga večkrat vse življenje ni mogoče popraviti.

K sreči je otrok, ki ne bi ubogal na besedo, in bi se bali le šibe, prav malo, dasi starši v prvi jezi večkrat tarnajo: »Nič ne uboga, nobena beseda ne zaleže, le šibe se boji!« Toda večina staršev, le od časa do časa uporablja šibo za kaznovanje.

Nekaj otrok pa je, pri katerih beseda res nišesar ne zaleže, v katerih je zatrt čut za dobro, in so sovražno razpoloženi vsej okolici. K sreči jih ni mnogo, toda nekaj jih je v vsakem razredu in to so po večini otroci, kjer so neurejene družinske razmere, ki ne uživajo v družini potrebne ljubezni, ki so večkrat tepeni kot siti, kjer so starši, ali vsaj eden izmed njih, vdanji pijančevanju, nezakonski otroci, ki so jih že ob rojstvu sprejeli z mržnjo in jih v svetohlinski moralnosti zmerjajo s pankrtom, otroci iz družin, kjer se oče in mati prepirata, zmerjata in celo pretepata. So pa tudi otroci, kjer so starši z njimi prestrogi in uporabljajo za vsako malenkost šibo, včasih celo bič ali jermen. V večini slučajev so najbolj neposlušni in razposajeni otroci, ki so doma največ tepeni. Manj je slučajev, so pa tudi taki, da so ne-

poslušni, razposajeni in hudobni otroci staršev, ki so preveč popustljivi, ki otroke razvajajo, jim vse dovoljujejo in spregledajo vse njihove napake. Prevelika strogost in prevelika popustljivost pri vzgoji sta enako škodljivi.

Da, tudi kaznovati je treba, tudi kazni je sestavni del vzgoje, toda kazni naj bo taka, da bo otrok čutil, da ga vzgojitelj kaznuje zato, ker mu mi hočemo dobro, da ga ne kaznuje iz jeze ali maščevalnosti. Kazen v prvi jezi in ihti je malokdaj pravična. Vzgojitelj lahko uporablja najrazličnejše kazni, najboljše, da ga prikažja pri tistem, kar ima najrajši, da bi se šel igrati s sosedom, ga prikažja pri sladkarijah, ne sme obleči lepše obleke, ne sme na izlet, ne sme k šolski predstavi itd. Otroku mora čutili, da je kazen zaslužil, ker vzgojitelj želi, da bi se pobiljšal. Preden vzgojitelj kaznuje, naj pomisli, če je otrok kazen res zaslužil, ali je naredil napačno dejanje iz hudobije, iz neubogljivosti, iz nepazljivosti, ali pa zato ker sploh ni vedel, da bo nekaj slabega, ali pa se je naredila samo nesreča. Če je otrok zagrešil iz nepoučenosti, ga je treba poučiti, če se mu je pa zgodila nesreča, se pa navadno otrok sam preplaši nezgode, krivično bi bilo, če bi ga zato še kaznovali.

Čim manj pa naj starši uporabljajo šibo. Otroci, ki je za vsako malenkost tepeni, živijo v večnem strahu, postane živčen, včasih se pojavijo prave bolezenske motnje, tak otrok v spanju kriči, moči posteljo, pači obraz, trza s telesom itd. Naravno zločin je, če pretepa starši majhnega otroka, ki se ne zaveda, da je nekaj napačnega storil. Mnogo starši škodujejo otroku, ki ga tepejo, ne da bi se otrok zavedal, da je napravl res kaj slabega, sploh, če ga premlatijo za vsako malenkost. V njem se vse upira, proti tej surovosti pa je brez moči, da bi se branil, v njegovi duši vstaja sovraštvo in upornost.

(Nadaljevanje sledi)

Eden izmed najboljših KUD-ov v okraju

Artiče so znane že iz predvojnih časov, da so v kulturno prosvetnem pogledu močno razgibane, čeprav niso imele primerne prostore za ljudsko prosvetno dejavnost, posebno še za vzprijazanje gledaliških predstav. Vse prireditve so se morale vršiti na tesnem in majhnem odru v šolskih prostorih. Tako je bilo tudi po osvojenju vse do nedavnega, ko so Artiče dobile v združenem domu veliko dvorano in oder s številnimi močnimi reflektorji, na katerem je mogoče vzprijaziti še tako zahtevno odersko delo, posebno še, ker sta oder in dvorana prav posrečeno akustična.

V novi dvorani združenega doma so bili Artičani v zadnjem času deležni prav kulturno prosvetnih dogodkov, ko so maturanti nižje gimnazije iz Artiče

vpriporili v Linhartovem narečju »Županovo Misko« in sta mešan mladinski pevski zbor priredila samostojen koncert s ponovitvijo sprevoigre v enem dejanju »Vasovalci«. Največji uspeh pa je kulturno umetniško društvo doseglo z vpriporitvijo Gobčeve opere »Planinska roža«, ki jo je postavilo na oder ob sodelovanju orkestra sindikata prosvetnih delavcev v soboto, 18. in nedeljo 19. aprila. Splošno mnenje je, da takšnega kulturno umetniškega užitka Artiče še niso doživele. Vsi igralci in pevci so se zelo potrudili, prav tako pa tudi balet. Orkester je ubranil in diskretno spremljal pevske točke in balet, kar je ob raznobarvnih reflektorjih še učinkoviteje vplivalo na dosežni uspeh. V soboto, posebno pa še v nedeljo so se množice od blizu in od daleč v celih kolonah valile proti združenemu domu, ter so pazljivo in z velikim zadovoljstvom sledile izvajanju pevcev in orkestra. Zelo pa moramo pohvaliti tudi disciplinirano publiko, ki jo imajo Artiče, kar je tudi v precejšnji meri poplačalo trud, ki so ga igralci vložili v študij opere.

Težko je reči, kdo je bil boljši. Prav lepo je rešila svojo vlogo povsko in igralsko tov. Marjanca, prav tako tudi tov. Držanič, Kežman, Omerzo, Banova, posebno pa je zabaval s svojim pristnim humorjem tov. Ahačič, ki je gostoval v vlogi Izidorja. Lepo sta svoji vlogi rešila tudi tov. Držanič Franc in Volčanšek. Mirno lahko trdimo, da so vsi igralci in pevci storili svojo dol-

Zdravstvo

Moj otrok moči posteljo

Vprašanje: Moj šestletni sin vsako noč pomoči posteljo. Kljub temu, da smo mu dajali najrazličnejša nasvetovana zdravila, se stanje ne izboljša. Zaradi skrbi, prosim za nasvet (N. N.).

Odgovor: Med nezavedna in nehotna stanja lahko prištevamo tudi pogosto močenje postelje in to pri starejših otrocih in odraslih. Pojav je tako pogost, da smatram za potrebno, da odgovorim nekoliko obširnejše.

Često prihajajo starši v naše ambulante po nasvet, kaj naj napravijo, da njihov otrok ne bo ponoči močil postelje. Mnogi si zaradi tega povzročajo skrb in duševno trpljenje. Brezlen se navadno pojavlja v dobi od petega do desetega leta starosti. Obolavajo predvsem fantki in to največ v jesenskih in zimskih mesecih. Vzroka obolenja pa ne poznamo, vendar večina strokovnjakov meni, da tiči vzrok v nervozni sečnega mehurja. Drugi pa mislijo, da so to nočni božastni napadi, a tretji, da je vzrok obolenja v nepravilni rasti kanala hrbtnega mozga. Nikjer drugega kakor ravno pri tej bolezni je največje važnosti pravilna vzgoja. Zgodi se, da se celo starši ali najbližja okolica iz takega otroka norčuje, ga smeši ali celo kaznuje. To ni prav. Otroci zaradi bolezni in neprijetnega duha že sam trpi in ima občutek manj vrednosti. Zato mu dajmo pogum in zaupanje v samega sebe, ne pa s sramotanjem in kaznijo celo poslabšati njegovo bolezensko stanje.

Takemu otroku ne pokažimo, pa čeprav moči posteljo, prevelike pozornosti. Najboljše je, da o tem ne govorimo drugim. To je stvar matere in otroka, o tem naj ne vedo drugi otroci. Tudi oče naj ne pokaže, da o tem kaj ve.

Močenje se vrši navadno ponoči ob določenih uri, včasih celo večkrat preko noči. Ako pogledamo tega otroka, ne opazimo prav nič bolezenskega, razen povečane nervoze in otrok je nekoliko bolj razdražljiv. Včasih pa so otroci pobiti, boljzljivi in sramežljivi. Bolezen traja tedne in tedne, včasih nekoliko prestane in se ponovno pojavi. Bolezen se navadno pozdravi sama od sebe, zlasti v pubertetni dobi.

Zdravljenje: 1. Neobhodno je treba urediti pravilno prehrano. Otroci naj najmanj šest ur pred spanjem ne uživajo nobenih tekočin. 2. Otroci naj popoldne spijo, da ne bodo imeli tako globokega nočnega spanja, da jih polni mehur ne zbudi. 3. Otroci naj spi na trdi postelji, ponoči pa je dobro, da ga budimo in damo na nočno posodo. Če opazimo, da je ponoči posteljo med dvema bujenjima, bomo naslednjo noč budili otroka še v tistem razdobju. 4. Dobro deluje na take otroke kopanje, lažja gimnastika, šport in sprehodi. Zelo dobro pa vpliva sončenje, zato v poletnih mesecih izkoristite naravo za utrjevanje zdravja.

To so zdravila, ki jih vsak lahko uporabi za preprečitev močenja postelje in če boste tako ravnali, bo vaš otrok ozdravil brez recepta in lekarne. Volja in pravilna vzgoja odpravita vse težave.

Dr. M. Kristofič

žnost, kar je zasluga tov. Siherla, ki je žrtvoval mnogo večerov, da je tako uspešno našel diral opereto in pa tov. Smrekarja kot režiserja ter tov. Gajgerjeve kot koreografe. Zelo smo hvaležni tudi orkestru sindikata prosvetnih delavcev, ki je s svojim nesebičnim sodelovanjem pripomogel do kvalitete artistske prireditve.

Sedaj se Artičani pripravljajo na gostovanje in smo prepričani, da bodo tudi na drugih odrih uspehi.

KUD »Otona Župančiča« v Artičah je agilno, kar med drugim dokazuje tudi to, da so znali njegovi člani s pomočjo Kmetijske zadruge usposobiti prostore v združenem domu za vsakršno prireditev. Kvarno pa vplava na zunanji videz, da do sedaj dograjeno poslopje še ni ometano in da tudi dvorana še ni pobeljena, istočasno pa še čaka na dograditev spodnji in začetni del, v katerem bodo prostori za sejno sobo, za kinokamero, za pisarne itd. Kar stoji danes, so Artičani usposobili s zelo nizkimi krediti, ker je članstvo posameznih organizacij (ZKS, OF, KZ, LMS, pionirji itd.) prispevalo precejšen delež, da so se usposobili prostori za kulturnoprosvetno udejstvovanje. Da pa ne bo propadalo nometano zidovje in začetni del južne polovice združenega doma, upamo, da bodo našle Artiče razumevanje pri oddolžnih faktorjih, ko se bo razpravljalo o novih kreditih za dokončno izgradnjo združenih domov.

D. R.

Novice in dopisi iz naših krajev

Kdo vse bi rad vzgajal mladino v Leskovcu?

Pred kratkim je pet dijakin iz gimnazije v Leskovcu šlo po šoli na pokopališče, kjer so na različnih grobovih potrgale nekaj cvetov in odnesle domov tudi več mačic s koreninami.

Uprava šole jih je vsled tega primerno kaznovala in ker so bili o tem šole obveščeni tudi starši je jasno, da so bila dekleta tudi doma občutno kaznovana.

S tem pa stvar še ni bila rešena. Gotovi so bili mnenja, da se bodo morala dekleta opravičiti tudi pred višjo silo in takrat jim bo šole odpusteno. Zato je prišla v petek pred šolo tov.

Serne Pavla, kjer je počakala vse prizadete in jih odpeljala na pokopališče, kjer je pričela s ceremonijami v obliki sramotnih kazni v navzočnosti vseh dijakov, ki so šli mimo pokopališča domov. Omenjena tovarišica je najprej oklofotala najstarejšo. Pri drugi se je pa verjetno spomnila, da se tepsti ne sme in tako je prenehala s tako podlim obračunavanjem. Takoj nato je prvi žrtvi priletel v glavo grm mačic, katerega je vrgla mati Sernetove. Karolina Drnač je dekleta prisilila, da so pokleknila pred mrtvašnico in molila.

Zaimivo je pa to, da je le-skoviški cerkvenik tov. Serne v šoli izrazil željo, da bi šola dekleta ne kaznovala, češ smo že mi stvar uredili.

Vprašamo se, kam bi prišli, ako bi smel vsakdo fizično obračunavati z otroki, kateri bi napravili kakršnekoli prekršek? Zavedati se moramo, da ima v prvi vrsti pravico do vzgoje dom in nato šola, nikakor pa ne razni posamezniki, ki bi radi pod pokroviteljstvom cerkve sramotilno in javno obračunavali z našo mladino.

Kako neki gledajo na to ostali ljudje, predvsem, če se na pokopališču trepeti in izsiljuje? Mar ni tudi to grob prekršek? Bodimo iskreni in z besedo na dan.

Počitniški dom Mokrice - nekoč in danes

Odkritje spominske plošče Matije Gubca

V nedeljo, dne 19. t. m. je bilo v Mokricah odkritje spominske plošče Matiji Gubcu. Na grajskem dvorišču je bil pripravljen oder, kjer so govorili predsednik »Seljaške sloge« iz Zagreba, zastopnik OLO Samobor in podpredsednik OLO tov. Colarič Lojze, ki je v svojem govoru poudaril bratstvo in enotnost med Slovenci in Hrvati. Po govorih sta nastopila še pevski zbor in folklorna skupina iz Strmca pri Samoboru. Sodelovala je tudi senovska godba. Po proslavi je bilo odkritje spominske plošče Matiji Gubcu. Na plošči je zapisano: »V tej celici je bil zaprt organizator in vodja kmečkega upora Matija Gubec. Slava njegovemu spominu.«

Leta 1573 so Hrvati in Slovenci na čelu z Matijem Gubcem prišli iz Stubice, zavzeli Cesargrad in nato še Krško. Na žalost pa so jih Tahijski uskok na Krškem polju premagali. Da bi pa vseh kmetov (predvsem vodilnih) ne pobili, se je Matija Gubec predal graščakom. Odpeljan je bil v mokriški grad in bil zaprt v celici, kjer je bila 19. aprila t. l. odkrita spominska plošča. Omenjena celica se nahaja v prvem nadstropju, kamor vodi ozko stopnišče. Ob stenah so še sedaj okovi s katerimi je bil okovan Matija Gubec.

MOKRICE V PRETEKLOSTI
Mokriški grad je prav dobro ohranjen, kljub temu, da obstaja že stoletja. Ob vhodu sta kolesi visečega mostu. Lastniki gradu so bili Sembriachi. V sredini XVI. stoletja je pripadal rodbini Gregorijanec. Nato je prišel v lastništvo Erdődija, Auersperga, Gagera. Poleg gradu je majhna kapelica, kjer so pokopani v grobnici bivši lastniki gradu.

DOM ODIHA
Vsak človek si želi vsaj enkrat na leto pošteno »oddahnit«, da se znebi prav vseh skrbi. Zaželi si v kraj, kjer je mir in lepa narava. In takšen je grad v Mokricah.

Okrog gradu se razprostira krasen park, v katerem najdeš najrazličnejša drevesa, saj jih je okrog 72 vrst. V bližini je majhen ribnik od koder vidiš Savo. Zumberške planine, da te prevzame čar naše prelepe Slovenije.

Pred kakimi tremi meseci je od Turista Zagreb prevzel oskrbo občinski odbor Brežice. Republiška gostinska zbornica pa je dala na razpolago 6 milijonov kredita. Preuredili so sobe, ponekod celo položili parket, nabavili nove postelje in posteljnino itd. V kratkem bodo lahko sprejeli 300 gostov. Poleg spalnic je še restavracija, bife ter prostori za razne igre. Za bivanje v gradu pa se ne zanimajo le Slovenci in Hrvatje, temveč tudi inozemci. Do sedaj so prejeli že 30 prijav iz inozemstva. Upravnik tov. Konradi skrbi za ugodnost, solidno po-

(Nadaljevanje s 3. strani)
ustanove »Šolske poliklinike«. V okraju imamo šolsko polikliniko v Krškem, ki vrši sistemske preglede in zdravljenje šolskih otrok, ter polikliniko v Sevnici in Brežicah, kateri vršita samo sistemske preglede.

V letu 1952 so pregledale šolske poliklinike 3108 šolskih otrok. V šolskih poliklinikah dela poleg zdravnikov tudi medicinska sestra. V šolski ambulanti v Krškem smo imeli v letu 1952 385 pregledov in zdravljenj šolske mladine. Svet pa mora nujno rešiti vprašanje finansiranja v teh ustanovah.

Za svoje otroke gradimo srečno, socialistično domovino. Na vsakem koraku morajo otroci in mladina čutiti našo ljubezen do njih. Čutiti morajo, da je skrb nas vseh uskriti jim lepo sedanjost in še lepšo prihodnost.

strežbo ter za izboljšanje gostinskega obrata v Mokricah sploh.

IN KAJ NAMERAVAJO...
Ekonomijo, ki je v sklopu gostinskega obrata uspešno vodi tov. Polovič. Bavi se predvsem z vrtnarstvom. Z zelenjavo oskrbuje lastno podjetje, poleg tega pa še gostinsko podjetje v Brežicah in Samoboru.

Sedanje hleve, ki so zelo velike, nameravajo preurediti v avtogaraže, ki naj bi služile gostom. V garažah pa ne bodo avtomobili le spravljani, tem-

„Socialistični“ lastnik hiše

Pred dnevi so prejeli najemniki stanovanjske hiše Pod goro 9 v Krškem, okusno vezan snopeč listov z naslovom »Hišni red«. Izdal ga je novi hišni lastnik, ki je pred kratkim to hišo kupil za kar čedno vsotico 480 tisočakov. Vsakomur je jasno, da apol milijona predstavlja precejšnjo vrednost, ki jo je seveda treba primerno zaščititi, vsekakor bolj, kot jo ščitijo obstoječi ustavn in zakonski predpisi, ki urejajo privatno lastništvo. Tudi »Hišni red«, o katerem je govora, ima obliko in vsebino normativnega oblastvenega akta, saj je razdeljen na 15 členov, od katerih vsak vsebuje še posamezne odstavke.

Razlika med pravnim aktom in tem hišnim redom je le v tem, da vsebuje vsak pravni akt v sami glavi zakonska pooblastila organa, ki ga izdaja, kakor tudi to, zakaj se izdaja. Tako formalnost se lastniku stanovanjske hiše Pod goro 9 ni zdela potrebna, ker ga po njegovem mnenju opravičuje za izdajo predpisov že samo lastništvo, predvsem pa visoka investicija, ki jo je vložil v hišo. Zato začenja že kar v prvem členu naštevati različne prepovedi najemnikom, ki jih v nadaljnjih členih energično ponavlja, pri tem pa skoraj v vsakem členu poudarja pojem in svetost privatne lastnine.

Posebno prijetne in razveseljive so za stanovce prepovedi, ki se nanašajo na otroke najemnikov. Tem se namreč odrekajo pravica biti na dvorišču, na vrtu in na hodnikih hiše. Otroke smatra kot izrazite škodljivce vrta in drevja. Takoj za členom o otrocih pa navaja kot škodljivce za njegovo lastnino kuretnino, pse, zajce, prašiče in druge živali.

Kulturni lastnik je baje tudi sam družinski oče in verjetno pošilja svoje otroke igrat na cesto, kakor to priporoča svojih strankam. Vendar ni hotel delati krivice samo otrokom, čeprav jih v predpisih omenja na prve mestu, saj je najemnikom samim tudi marsikaj prepovedal. Tako sušenje perila znotraj in zunaj hiše, uporaba pralnice in kleti ter celo stranski dvor, če bi kdor koli v odločno cev vlival vodo! O uporabi vrta za najemnike spričo tega sploh ne more biti govora.

Ne smemo pa biti enostranski in govoriti samo o prepovedih, ki jih vsebuje ta »Hišni red«, ker v 15 členu nudi izdajatelj svojim najemnikom lep moralni poduk, lekcijo o človečnosti, oliku in kulturi, govora pa je tudi o gradbeništvu, higieni in načrtnem gospodarstvu. Ne manjka pa tudi izrazov kot »nepripravi«, »zločinci« v zvezi s sodiščem.

Verjetno so takih podukov prebivalci te hiše res potrebni, saj so delavci in uslužbenci, ki preživljajo s svojim mesečnim zaslužkom veččlanske družine, pri tem pa pozabljajo, da obstajajo tudi ljudje, ki posedujejo hiše in avtomobile ter poleg tega prejemajo plačo, in jim je zato treba izkazovati primerno spoštovanje in ponižnost. V kolikor se ti »nekulturni« ljudje tega ne zavedajo, jih je na to opozoriti z zbirko primernih predpisov, ki ima skromni na-

več bo tamošnji uslužbenec po želji avto tudi opral in očedil.

Park okoli gradu je bil zamenjarjen in zapuščen. Letos so pričeli s čiščenjem. Poti v parku, ki so bile svojčas porasle s travo, so že očiščene. V kratkem pa bodo navozili še belega peska in napravili klopi.

Pri ribniku pa bodo (to seveda ne samo) zgradili kopalni bazen, kar bo privabilo še več izletnikov.

Čez leta bodo Mokrice eno izmed najlepših izletniških točk ne samo v našem okraju, temveč v Sloveniji.

slov »Hišni red« in se opira na hišni red I. društva hišnih posestnikov.

Vprašujemo se, odkod ta samolastna pravica, ki spominja na čas okupacije, ko so tuji imperialisti izdajali izključno le predpise, ki so vsebovali samo prepovedi? Hišni red v tej hiši spreminja stanovanjsko zgradbo v koncentracijsko taborišče v malem, katerega komandant je hišni gospodar, ki črpa svoje pravice izključno iz naslova — lastništva.

Vsiljuje se nam mnenje, da je moral biti denar za nakup te hiše pridobljen na izredno težak način, ker sicer ne bi bili potrebni tako ostri ukrepi za zaščito gospodarstev hiš. Mogoče pa bi bilo le primerno, da bi pristojni organi zaščitili vsaj interese naših najmlajših, če že ne preverili vira dohodkov dohodninskega hišnega lastnika.

Ob koncu priporočamo avtorju »Hišnega reda«, da predlaga zakonodajnim organom sprejeme splošno veljavni hišni redov, da ne bo ostal osamljen hišni lastnik — absolutist.

K. R. kritje spominske plošče ter po-

Z GOSTINSKE ZBORNICE okraja Krško

Upravni odbor je imel v četrtek, dne 23. aprila 1953, svojo drugo redno sejo. Seje se je udeležil zastopnik Gospodarskega sveta OLO, zastopniki Okrajne trgovinske zbornice, vabljeni pa so bili tokrat tudi gostinjski vsi sektorji in predelovalci našega okraja. Sejo je vodil predsednik zbornice tov. Vlado Černe. Pred pričetkom seje so prisotni na predlog predsednika počastili spomin na velikega pokojnika in narodnega heroja tov. Kidriča s triminutnim molkom.

Med dnevnim redom so razpravljali tudi glede priprav za letošnje turistično sezono. V ta namen se je postavila štirčlanska okrajna komisija, katere naloga naj bi bila, da pomaga gostinskim obratom, turističnim društvom in drugim organizacijam pri odklanjanju pomanjkljivosti, ki mečejo slabo luč na naš turizem in gostinstvo. Ker je sezona pred vrati, je treba z delom pospešiti. Take komisije se formirajo tudi na področju posameznih občin, sestavljene iz predstavnikov občinskega ljudskega odbora, gostinstva, turističnih društev, železničarjev in drugih. Zeleti je, da se za člane komisij imenujejo ljudje, ki bodo z veseljem sodelovali in ki imajo smisel in razumevanje za tako delo. Terenske komisije se bodo prvenstveno lotile dela na odpravi nedostatkov in sicer: da bodo gostinski obrati higienično urejeni ter da veje v njih pravi duh domačnosti in prijaznosti, gledati pa bo treba tudi na zunanjo ureditev obratov, poslopj, kjer so uradi, kakor tudi stanovanjskih hiš in njih okolice na splošno. Pri tem ne bodo delali preglaivce investicijski krediti, ampak zgolj dobra volja in vztrajnost.

BREŽICE

Se nekaj besed o naši rešilni postaji. Niti dinarja podpore ni prejela ta človekoljubna ustanova, odkar obstoji. Vzdržuje se torej vsa leta sama. Lani je izdala za nov sanitetni avto skok milijon dinarjev, vzdrževanje prevoznega parka, gorivo in podobno je stalo 300.000 din, če navedemo le nekaj največjih izdatkov. Za prevoze bolnikov je bilo postaji plačano 1.300.000 dinarjev, za prodano karoserijo, motorni čoln in gume pa 500.000 din. Stevilo voženj je bilo lani za tretjino manjše od prejšnjega leta, ker se je novembra 1951 dvignila cena prevozov tako visoko, da je postala za marsikatero samoplačnika nezmogljiva. Naš rešilni avto ne kliče samo iz slovenskih krajev, ampak tudi iz sosedne Hrvatske vse do Bregane, Brdovca in Kumrovc. Bolnike in ponesrečence prevažajo tudi v zagrebške in novomeške bolnišnice, po večini pa v brežiško bolnišnico. Postaja ima upravnika in dva dežurna uslužbenca v pisarni in dva šoferja. Reducirala je uslužbenca na minimum. Nikdar ni bilo nobene pritožbe glede tega, da ne bi bil bolnik pravočasno prepeljan v bolnišnico, čeprav je ta postaja menda do 1948 oskrbovala sama celoten naš okraj s prevoznimi uslugami od Obsoletja do Kostanjevice, Bučke in St. Jerneja, torej v času, ko so bile poškodbe in nesreče že samo zaradi bombnih eksplozij na dnevnem redu. Rešilna po-

staja ima tudi omaro za prvo pomoč in daje brezplačno pomoč pri vseh množičnih prireditvah ne le v Brežicah, ampak tudi v okolici. Celo v Dolenski Toplici k proslavi slovenskih brigad je postaja spremljala kolono tovornih avtomobilov s svojim rešilnim avtom in desetiimi bolničarji, ki so bili opremljeni s potrebnim sanitetnim materialom — vse brezplačno. Zato bi bilo prav, če bi se brežiške rešilne postaje spomnili z izdatnimi podporami i na okraju i v tovarnah, podjetjih in zadrugah, da se zberejo čimprej potrebna denarna sredstva za nabavo novega modernejšega sanitetnega avtomobila. Če pa gledamo še z nekoliko višje perspektive, mislimo, da bi bilo treba urediti v Brežicah neke vrste osrednjo reševalno postajo okraja z lastno delavnico. Vsi želimo, da bi naša postaja poslovala čim bolj točno, vendar v bodoče sama s svojimi sredstvi ne bo zmogla vsega potrebnega. Ne bilo bi napačno, če bi ji zato naklonili primerne zneske vsi kolektivi našega okoliša s posvetilom spominu blagopokojnega Borisa Kidriča.

Posavski muzej bo v kratkem razširil spominsko zbirko narodnoosvobodilnega gibanja. Naprošeni so vsi posamezniki, kakor tudi društva, da odstopijo muzeju čim več gradiva iz NOB, ki bo le na ta način prišlo v javnost in doseglo svoj pravi namen.

Odkritje spominske plošče v Sevnici

Ze v zgodnjih jutranjih urah so se pričele zbirati na sevniki postaji množice prebivalstva, da sprejmo goste, ki so prihajali z vlaki. Iz Hrastnika je prišla godba ter pevski zbor »Svobode 2«, a iz Radeč pa odposlanstvo Zveze borcev, ki je prineslo lovorjev venec. Po prihodu gostov se je formalna povorka z godbo na čelu ter se pomikala proti glavnemu trgu, kjer je bila zbrana že velika množica ljudi okrog poslopja, kjer so bili 12. novembra 1941 pod vodstvom tovariša Tomaža Kvedra odpeljani politični jetniki.

Pred poslopjem je bila postavljena lepo okrašena tribuna, na kateri so bili razpostavljeni prapori množičnih organizacij. Poleg predstavnikov ljudskih oblasti in množičnih organizacij je bila na tribuni navzoča tudi mati pokojnega narodnega heroja Maroka in hčerka pokojnega narodnega heroja Pokoj.

Kmalu po 9 uri je godba intonirala državno himno, naker je po pozdravnem govoru imel tovariš Slavko Kolar slavnostni govor v katerem je orisal dogodke, ki so se odigrali 12. nov. 1941 leta. Po končanem slavnostnem govoru je sledilo od-

K. R. kritje spominske plošče ter po-

laganje lovorovega venca iz Sevnice. Venec je položilo tudi odposlanstvo radeške organizacije Zveze borcev. Po odkritju spominske plošče je hrastniška godba zaigrala žalostinko: »Zrtvam«, a hrastniški pevski zbor partizanski pesmi: »Komandant Stane« in »Na oknu glej obrazek blede«. Nato je sledil govor zastopnika okrajnega odbora ZB, kateri je v svojem govoru podčrtal globoko ljubezen in požrtvovalnost prvih borcev, ki so pod vodstvom KP in tovariša Tita začeli oboroženo borbo proti okupatorju. Po opisu te najtežje dobe, katero je slovenski narod preživel v svoji politični zgodovini, je podrobno analiziral drugo nič manj težjo dobo izgraditve naše države, posebno pa težko in kritično leto 1948, ko smo se uprli diktiranju kremejske birokratizirane despotске kaste ter tako očuvali svojo nezavisnost. Po končanem govoru je mladinski pevski zbor iz Sevnice zapel himno Kozjanskih odredov »Bohor žari«, naker je s koračnico, ki jo je odigrala hrastniška godba, bil spored zaključen. Po končani proslavi se je vršil na trgu v Sevnici promenadni koncert. Popoldne pa je bilo v gasilskem domu ljudsko rajanje.

Kronika nesreč

Eksplozije. Mlademu Vinku Sikošku iz Podrede se je razlelel puškin naboj in je dečku odneslo tri prste na desni roki. — Tudi 13-letni Ivan Arh iz Velikega Podloga je iz istega razloga zgubil prste na roki. — Dijaku Pavlu Lenardo iz Ledine je v roki eksplodiralo vžigalo bombe in so mu morali v bolnici deloma amputirati vse prste leve roke razen mezinca.

Poškodbe pri delu. Pri brananju na njivi si je zlomil nogo Ivan Pelko iz Tržišča. Pri spravljanju hlosov v državnem gozdu si je zlomil nogo Jože Kos iz Podrede. — Z voza je padel in se hudo poškodoval Alojz Adamlje iz Boštanj. — Kmetu Djuru Tomatinu iz Višnjeva je padla bukev na nogo in mu jo zlomila.

Pazite na nežno mladež! Vladika Hočevar iz Sel je obilnila košček lužnega kamna in si opekla ustnice in jezik. — Komaj enoletni Vilko Drnikovič iz Zakota je potegnil s štedilnika posodo kropo in se močno opek. Obema so dali prvo pomoč v bolnišnici.

Pri jurjevanju sta bila po neznanem napadeni in dobila precejšnje telesne poškodbe Stan-ko Mavsar in Anton Levičar z Gore sv. Lovrenca.

Avto je zadel v voz in zlomil nogo Francu Crtaliču iz Grobelj. — Upokojenca Franca Medveda iz Sevnice je povozil voz ter ga hudo poškodoval.

Kmetijska zadruga Šentjanž je na dobri poti

Do nedavnega se je Kmetijska zadruga Šentjanž bavila le s trgovino, za kmetijstvo pa se je kaj malo zanimala. Člani zadruge v njej niso videli svojih življenjskih interesov, ker od nje niso imeli nobenih koristi. V njej so videli zgolj trgovino, kjer lahko kupijo najnujnejše industrijske artikle in kjer lahko prodajajo svoje skromne viške kmetijskih pridelkov. Sele zadnje čase, ko je zadruga poslegla v svojo dejavnostjo tudi v kmetijstvo se je povečalo zanimanje zadržnikov zanj. Lani je zadruga imela precej dobička, ki ga je uporabila za pospeševanje kmetijske proizvodnje. Sleherni član zadruge je imel možnost nabaviti si 200 kg umetnih gnojil po polovični ceni ali 100 kg zastoj. Zadruga je kupila enega plemenskega bika, namerava pa kupiti še dva. Zadržniki imajo na razpolago sadno škroplilnico, ki jim je v veliko pomoč v borbi proti sadnim škodljivcem. Škopivo je nabavila prav tako zadruga in ga brezplačno razdelila med člane. Organizirala je tudi kmetijsko predavanje, kjer so se zadržniki seznanili s škodljivcem, z načinom sadnega škropljenja in z modernim sadjarstvom. Ta mesec je zadruga prevzela nekaj zemlje, ki ji bo služila za ureditev moderne trsnice ali drevesnice. To dvoje je namreč predpogoj pri obnovi sadovnjakov in vinogradov. Zadržniki pa imajo na razpolago tudi druge kmetijske stroje: traktor, mlatilnico, slamoreznicco itd.

Zadnje čase so zadržni sestanki dobro obiskani in še kar živahni. Zadržniki se zanimajo za uspešen razvoj svoje kmetijske zadruge in prav to je garancija, da je Kmetijska zadruga Šentjanž začela odigravati napredno vlogo na vasi.

—nc

Izvod Gadove reči

Ze pred vojno se je v Bušči vasi vršila akcija za vodovod. Kljub temu, da so bili že takrat prikrašaji za vodo, so bili nekateri kmetje mnenja, da bodo kot včasih tudi sedaj vodo lahko nosili.

29. marca smo se ponovno zbrali, da bi to akcijo nadaljevali. Razpravljali smo pa še o drugih perečih vprašanjih, kot na primer o vprašanju traktorja. Ker se nam je stanje goveje živine posebno v zadnjih letih znatno zmanjšalo in to s 30 parov na 2 para, je delo zelo oteženo, zlasti spravljanje poljskih pridelkov z njiv. Govora je bilo tudi o drugih pritlikliah, ki spadajo k traktorju kot so: krožna žaga, mlatilnica, brana itd.

Razpravljali smo tudi o prepotrebni obnovi mrtvašnice. Ker pa ni bilo zadostne udeležbe na zboru volivcev, smo zbrali vaški odbor, ki bo o teh stvareh dobro premislil in ukrenil vse potrebno za izboljšanje v Bušči vasi.

K. I.

Si naročn na Posavski t. dnik?

Slabo dostavljanje pošte

Občinski ljudski odbor Videm-Krško, kakor tudi Leskovec sta razdelila agrarno zemljo med posameznike, da so si ali si pa še bodo postavili stanovanjske hiše. Graditi so pričeli pred nekaj leti in sedaj je pod leskovskim marofom na Pristavi že kar čedno naselje. Do ceste, ki je speljana na Veliki Trn pripada občini Videm-Krško, dočim naselje na drugi strani ceste pripada občini Leskovec.

Čudno pa je to, da ne enim ne drugim ne dostavljajo poštarji pošte. Poštar iz leskovske pošte prinaša pošto do Fekoneve hiše, ki je približno 100 m oddaljena od ostalih hiš. Ne potrudi se pa čez cesto, da bi prinesel pošto še ostalim novona-

seljencem, ki spadajo pod isto pošto. Prav taka situacija je s krškimi poštarjem.

Prebivalci Pristave so voljni nekaj prispevati; naj si bo to leskovski, kakor tudi krški poštar, da bi jim pošto redno dostavljali.

Vsaka družina mora torej sama hoditi po pošto. Prav gotovo, da ne gre po pošto vsak dan, tako jim težijo časopisi, kakor tudi ostalo včasih tudi po ves teden.

Nič boljše pa ni dostavljanje pošte na Senuše.

Upamo, da se bo stvar v najkrajšem času uredila, tako, da bodo zadovoljni prebivalci Pristave, kakor tudi obe omenjeni pošti.

Sevnica dobiva lepše lice

V Sevnici imajo v načrtu več lepših stvari, ki bodo v bližnji in daljni bodočnosti mestu popolnoma spremenili lice. Pozdreviti je sklep občine, da bodo uredili krasen dvored ob Savi, pozneje pa morda tudi kopališče. S tem bi Sevnica mnogo pridobila. Na postaji železnice obnavljajo gostinsko poslopje, tako da Sevnica ne bo nerodno sprejemati tujce, ki se že sedaj radi ustavljajo v mestu. Urejena je tudi cestna razsvetljava in mesto je že dalj časa ozvočeno. Nekoč zanemarljivo sejnišče so lepo uredili, tako da je lahko za vzgled mnogim občinam v našem okraju. Imajo tudi lepo urejeno občinsko poslopje, pripravljeno pa so

že tudi prostori, v katere se bo vselilo sodišče. Velika pridobitev za Sevnico je prav tako Narodna banka, ki že dalje časa posluje.

To pa niso vsa dela, s katerimi se lahko pohvalijo v Sevnici. Zahvaljujoč sevniskim podjetjem, ki so prispevala sredstva, so si nabavili rešilni avtomobil. Uredili so tudi prostore za Meroskuni urad, ki je bil potreben Sevnici. Popravljeni so mnogi mostovi, ceste in pota, za kar je bilo porabljeno približno pol milijona dinarjev. V kratkem nameravajo popraviti še štiri mostove.

Najbrž še v tem letu bodo uredili črpanje talne vode za vodovod, mislijo pa tudi na podaljšanje do Orehovega. V tem letu se bo začelo z gradjo šole na Ledini, ki je nujno potrebna tamkajšnjim otrokom. Zaenkrat bodo uredili prostore samo za dve učilnici in stanovanje, pozneje pa morda še kaj.

Toliko o Sevnici in njenem gospodarskem načrtu, ki je zelo širok, vendar izvedljiv, če bodo pri njegovi izvedbi sodelovali vsi občani.

Največ ognjenikov na svetu je na zahodnih obalah Tihega oceana. Tam je na vulkanskih področjih navadno po več ognjenikov skupaj. Takšne vulkanske skupine se vrste vzdolž obale Južne, Srednje in Severne Amerike. Mnogo ognjenikov je tudi vzdolž vzhodnih obal Azije: na Kurilskih, Japonskih in Filipinskih otokih. V pradednih časih so nastajale v zemeljski skorji na tem področju velike spremembe, prišlo je do močnih premikov in tako so nastali ognjeniki.

O NEZAPO LENOSTI

trgovskega kadra

V zadnjem času se vedno pogosteje prijavljajo na okrajni posredovalnici za delo trgovski pomočniki, ki trenutno ne najdejo zaposlitve v svoji stroki. Sedaj je takih prosilcev evidenčnih 25 in nekateri izmed njih prejemajo celo polovične premije svojih prejšnjih plač. Vprašanje se je predvsem oostrojilo zaradi tega, ker je mnogo trgovskih pomočnikov pred kratkim odslužilo kadroviski rok, ko pa so se vrnili na svoje domove, so bila vsa mesta že zasedena. Zaradi zmanjšanja prometa v trgovini so namreč trgovska podjetja pričela trezno misliti na število potrebnega kadra, saj je to v veliki meri vezano z vprašanjem rentabilnosti podjetja.

Če pa pregledamo kader trgovskih podjetij, v mnogih primerih opazimo naslednje: v trgovskih podjetjih sta zaposlena mož in žena. Daleč smo od tega, da bi osporavali ženskam pravico do zaposlitve, vendar je treba pomisliti, da bi verjetno taka družina, kjer sta zaposlena mož in žena, laže izhajala kakor pa tisti, ki prav zaradi takega stanja ne more najti zaposlitve ter pada v breme družbe. To je vsekakor problem, ki ga bo treba resno premisliti.

Poglejmo še dalje: mož-lastnik lokala, je v službi pri takem trgovskem podjetju. Takih primerov ni malo. Prejema plačo, najemnino, odškodnino za inventar. Poleg tega je zaposlena še žena. Doma imajo nekateri celo služkinje. Na drugi strani iščejo mladi, dela voljni in sposobni ljudje namestitve...

Sindikalne podružnice v podjetjih, kakor tudi krajevni sin-

dikali sveti bi se po pravici morali pozanimati za ta resen problem zaposlenosti trgovskega kadra v krškem okraju ter dati primerne sugestije, kako naj bi se stvar zadovoljivo razvijala.

ŠPORT

Partizan (Krško):Garnizija JLA (Krško) 1:0 (1:0)

V nedeljo, dne 5. aprila 1953 je bila odigrana prva nogometna tekma letos na stadionu »Matije Gubca« v Krškem.

V prijateljski tekmi sta se pomerili moštvi Partizan in Garnizija JLA iz Krškega. Vreme lepo, samo močno vetrovno.

Moštvo Partizana je bilo pomlajeno ter je igralo z vetrom.

Razvila se je hitra igra ter je že v 10. min. Vodopivec ušel obrambi in poslal žogo mimo nemogočnega vratarja v mrežo. Rezultat 1:0 za Partizan, ki se tudi ni menjal do konca igre. Garnizija je imela dobro obrambo še posebej, da so se morali boriti proti vetru.

Na vsaki strani niso izkoristili dosojene 11-metrovke. Napad Partizana je več stodstotnih situacij zgrešil. Pozna se, da je po dolgi zimski pavzi nastopil v taki postavi. Izkazalo se je v vratih mladi vratar Burja, ki je ubranil veliko sigurnih golov Fant ima talent in upamo, da smo dobili v njem dobrega vratarja. Trebo bo treba pozabiti. Na mestu srednjega krilca je prvič nastopil mladi Istenič, ki je pokazal zelo dobro igro in bil najboljši na polju. V splošnem je bila obramba boljša od napada in je razdirala vse nevarne napade nasprotnika. Stari »Kapo« je še vedno v stari formi, pa tudi »Marjana« je pokazal solidno igro v obrambi. »Pob Marjan« je dobro rešil svojo nalogo ter je imel obilo posla s hitrim desnim krilom. Tudi drugi v napadu so se trudili in so v drugem polčasu zaigrali veliko boljše. Jožko ni imel svojega dneva, odvadiati se mora driblinga. Rabiho treninga in skupne igre, upajmo, da bodo dobro zamenjali starejšega igralca, ki nimajo časa za treniranje. Brez treninga in kondicije res ne bo šlo. Moštvo je nastopilo v tej le postavi: Burja, Bizjak, Lekše, Bence, Istenič, Stajner, Pirc (Božič), Vodopivec, Pečnik, Zabkar, Jeka.

Ali bodo na Blanci res ze v to tie zavravili kredit?

To se čudno sliši, videti pa je vse tako, da to ni izključeno. Vaščani se še vedno niso spoznavali o najetju posojila, kmetijske zadruge pa seveda še ni predložila Narodni banki potrebnih listin, in to skoro mesec dni potem, ko je prejela vsa potrebna navodila in obrazce. Predlajajo se med seboj, kdo bo dal več in kdo manj, veliki kmetje pa bi najraje ne dali ničesar. To je za Blance karakteristično. Taki čakajo, da bodo pozneje dobili — luč zastoni. Motijo se. DES ne bo nikomur napeljal napeljav brez odobrenja in brez dvakratnega plačila, kakor so trezni vaščani sami sklenili. Če se na Blanci ne bodo kmalu spametovali, bo seveda gospodarski svet okrajnega ljudskega odbora dodelil kredit vasem, kjer imajo več razumevanja. Vprašanje je samo, če bodo pametni ljudje pustili, da jim vaški bogataši onemogočijo elektrifikacijo vasi, katero si tako želijo in jim je potrebna.

Nenehna borba proti izkoriščevalcem družbenih sredstev in naloga nas vseh

Socialno zavarovanje ustanova s samostojnim finansiranjem — Prevezgoja samih zavarovancev je v tem, da bodo na sredstva soc. zavarovanja gledali tako kot na svoja lastna sredstva — V preteklem letu 294 primerov klimatskega zdravljenja — Ni malo zavarovancev, katerim ležijo doma neizrabljena zdravila.

Okrajni zavodi za socialno zavarovanje so s 1. januarjem 1953 postali ustanove s samostojnim finansiranjem. V sklad okrajnih zavodov se steka 10% vplačanih prispevkov in 7% od izplačanih pokojnin upokojencem dotičnega okraja. Glede na potrebe — izdatke je ta sklad prenizek. Zaradi tega bo potrebna pri gospodaranju s temi sredstvi nenehna borba za znižanje izdatkov, če bomo hoteli le-te uravnovesiti z dohodki.

Prav gotovo je edini in človečanski cilj socialnega zavarovanja, da nudi zavarovancu, ki je zaradi bolezni ali nesreče nezmožen za delo in si ne more zaslužiti sredstev za preživljanje sebe in svoje družine, vso pomoč — tako denarno, da mu je zagotovljen življenjski obsto, kakor tudi zdravniško, da čimprej ozdravi ter se povrne na svoje delovno mesto. Takim zavarovancem, ki so bodisi materialne, bodisi zdravniške pomoči v resnici potrebni, je treba posvetiti vso pozornost, ki jim omogoči vse pravice, ki jih dajejo predpisi o socialnem zavarovanju.

Od te kategorije bolnikov pa je treba strogo ločiti tiste, ki jim je socialno zavarovanje vir izkoriščanja. Le-ti so namreč mnenja, da je treba sredstva skupnosti čimbolj porabiti za osebno korist, češ da plačujejo prispevke za socialno zavarovanje in zakaj si potem ne bi smeli privoščiti klimatskega zdravljenja na morju, višinskega letovanja na Gorenjskem, prevoza z rešilnim avtomobilom, termoforja, termometra, očal, raznih specialnih zdravil itd. itd. Priznajmo si odkrito, da ni malo zavarovancev, katerim ležijo doma neizrabljena zdravila, ali pa jih mečejo na smetišča: morda je tu glavni vzrok v tem, da zdravniki predpisujejo zdravila v prevelikih količinah. Prav tako izkoriščajo kopališko-klimatskega zdravljenja tako zavarovanci, katerim to zdravljenje ni nujno potrebno. Zanimivo je opažanje, da se kopališko-klimatskega zdravljenja poslužujejo procentualno veliko bolj uslužbenci (aktivni in upokojeni), manj pa delavci. To človeka privede na misel, da zdravniki izstavlajo predloge bolj na prošnje zavarovancev, kakor pa po zdravniški potrebi. Uslužbenci se, po domače

povedano, »bolj znajdejo«, bolj poznajo svoje pravice, kakor pa delavci in so v tem pogledu bolj zahtevni.

V preteklem letu je bilo v krškem okraju 294 primerov kopališko-klimatskega zdravljenja, procentualno glede na število zavarovancev drugih okrajev, zelo visoko število. Če pa vzamemo, da se je zdravil vsak zavarovalec povprečno 25 dni, da je znašala oskrbina na dan povprečno po 550 din, da se polovici od teh zavarovancev zdravljenje ni štelo v redni letni dopust, da je znašala povprečna plača 7200 dinarjev mesečno, so znašali stroški za kopališko-klimatsko zdravljenje v letu 1952 5.806.500 dinarjev, kar je za krški okraj res ogromna številka. V letu 1952 so znašali stroški zdravljenj 11.668.000.— V mesecu marcu 1953 je bilo izplačano na potnih stroških zavarovancev (vključeni tudi prevozi z rešilnim avtomobilom) 810.000 dinarjev.

Samo teh par števil si je treba ogledati — ne računajoč na vse druge ogromne izdatke (ambulantno zdravljenje, zdravljenje v bolnicah, zdravljenje zob, oskrbina ob bolni in ob porodu, invalidnine in invalidske pokojnine za prvi dve leti itd.) — pa se mora človek vprašati, ali bo zavod zmogel z dohodki, ki znašajo mesečno cca 6.800.000 din, zadostiti vsem potrebam in zahtevam zavarovancev. Obstoja velika nevarnost, da pri takih dejavljah in pri takem izkoriščanju sredstev socialnega zavarovanja zavod tega ne bo zmogel. Kaj je torej potrebno ukreniti, da se izdatki uravnovešijo z dohodki, če je smoter socialnega zavarovanja nuditi zavarovancem datjave, ki jih predpisuje zakon in drugi veljavni predpisi? — Če so sredstva okrajnega zavoda za socialno zavarovanje določena s predpisi — in ta so —, potem ni drugega izhoda, kot vsestranska štednja in dobro gospodarjenje izvršilnega odbora zavoda. Po načelu, da je treba posvetiti vso skrb in nudi vsestransko pomoč v okviru veljavnih predpisov tistim zavarovancem, ki so skrbni in pomoči v resnici potrebni, bo treba seveda ostro nastopiti proti drugi kategoriji zavarovancev, ki so jim sredstva socialnega zavarovanja le predmet izkoriščanja. Nikakor ne bi bilo pravilno, če bi nekega dne na račun raznih »namišljenih bolnikov« ostali brez sredstev tisti, ki so v resnici bolni in katerim pravimo, da je treba posvetiti vso pozornost.

Potrebna bo torej temeljita prevzgoja samih zavarovancev v tem smislu, da bodo na sredstva socialnega zavarovanja gledali tako kot na svoja lastna sredstva. Lahko se zgodi, da

bo tudi tisti zavarovalec, ki bo po nepotrebnem izkoristil sredstva socialnega zavarovanja, v primeru resnične potrebe ostal nepreiskrbljen, ker ne obstaja nobena rešitev glede tega, kje bo dobil Okrajni zavod za socialno zavarovanje denar v primeru deficita. Če se bodo vsi zavarovanci tega v polni meri zavedali, bodo marsikateri nepotrebni izdatki odpadli. Stednja ne sme iti in tudi ne bo šla v škodo tistih zavarovancev, ki so pomoči potrebni, odločna in nenehna borba pa se bo morala voditi proti izkoriščevalcem družbenih sredstev. V tem pogledu bodo lahko sama podjetja in ustanove, občinski odbori in družbene organizacije nudile socialnemu zavarovanju izdatno pomoč.

Puhar Jože

Spomini

pripoveduje tov. Dragan Karolina

Do kapitulacije stare Jugoslavije sem živel s svojim možem v Mladju 12.

Kmalu po razpadu so se zbirali pri nas partizani, kjer so se vršili tudi sestanki. Kot gosposinja sem jim kuhala, po potrebi raznašala hrano, prenašala denar in po potrebi bila tudi na straži tako kot moja otroka Franci in Ivanka. Vse to je trajalo do 11. januarja 1943.

Kot vedno so bili tudi to noč v hiši partizani. Vso noč sem bdela in poslušala. Naenkrat sem zaslišala lajanje in poskakanje psa. Vmes je bilo silašit gorjenje in šepetanje »pst, pst«. Na mah sem bila pri oknu, od koder sem opazila premikanje po snegu. Skočila sem k spečim partizanom in jim pojasnila situacijo. V trenutku so planili iz hiše. Dragan je bežal bos po snegu do kolen v Brezovico nad Sutno. Za njim jo je ubral Jan, Stanič Skrabavida pa se je valjala po snegu in pod ognjem mitraljezov je zbežal v smeri Dola. Perko je odšel zadnji iz hiše s pištolo v roki, oblečen v dežni plašč in kot tak stopal med belogardisti ter izkoristil pretrgani obroč, nakar se je vrge v travno grmovje, odkoder se je splazil na prosto. Kljub ognju iz mitraljezov jim je srečno ušel. Razen tovariša Jana so vsi trije živi in le meni se imajo zahvaliti, da so se takrat rešili, kajti v tistem trenutku nisem pomislila nase, kaj bodo belogardisti in Italijani napravili z menoj. Misliha sem le, da rešim življenje partizanom, ker v nasprotnem slučaju bi dobili žive v hiši.

Kmalu nato sem šliha, da so vodili živino iz hleva. Prišli so tudi v hišo, kjer so našli municijo, pisalni stroj, razmnoževalni stroj, nekaj arhiva in

rusko knjigo. Ko me je eden izmed njih vprašal od kod imam orožje, sem mu odgovorila, da ne vem. Udaril me je s težko roko po obrazu vprito treh otrok, da sem omahnila po tleh. Otroci so pričeli divje kričati, da se je šliha v sosednjo vas. Ko so našli knjigo s peterokrako zvezdo, so me zopet vprašali od kod mi knjiga. Odgovorila sem jim, da mi je nepoznana. Zopet me je udaril, da sem se zgrudila po tleh. Čez nekaj časa so odšli. Med trepetom sem opazila ogenj. V tem je prišel v hišo belogardist, ki mi je povedal, da lahko znosimo ven, če je kaj ostalo, otroke pa naj dam drugim ljudem. Hiša je gorela, toda od sosedov si ni upal nihče pomagati.

Pogorelo je vse gospodarsko poslopje, ostala je le lesena hiša, ki so jo kasneje belogardisti razbili oziroma porušili.

Ko je gorelo, je večina belogardistov odšla v smeri Brezovice, le nekaj jih je ostalo na straži, da bi se partizani ne vrnili.

V mesecu marcu istega leta so ob 11. uri zvečer ponovno prišli belogardisti z znanim namernim izdajalcem duhovnikom Kuplenkom iz Kostanjevice. Začeli so trkati po oknih in vratih in me sprasevali, če jih poznam. Prišla sem jim, da jih poznam. Med tem sem vstala in prišli so v hišo. Kuplenk mi je zagrozil naj povem kje so: Perko, Colarič, Dragan, Pečar, Staničeva in drugi. Ker jim na to vprašanje nisem odgovorila, me je trikrat zbil po tleh. Po vseh štirih sem se morala plaziti do njega, kjer me je zmerjal s »partizansko prasico«. Eden me je tolkel s puškinim kopitom preko nize, drugim pa suval z nogo. Med pretepom sem omahnila z glavo na sliko, ki je visela na steni, da se je

razbilo steklo, ki je bilo 3 mm debelo. Prav tako so tolkli s puškinimi kopiti moje otroke. Nad 4-letnim otrokom so držali nad glavo puško. Vse to je trajalo eno uro. Nato so odšli, jaz pa sem obležala nezavestna.

Po enem mesecu so ponovno prišli in mi zagrozili, da me bodo ubili. Zato sem odšla v Belo Krajino, kjer sem v Zarglu kuhala partizanom. 8. decembra sem v Kočevskem Rogu rodila četrtega otroka. Sin Zvonko je bil med tem časom pri bratu v Sutni, kjer so ga vsi zmerjali. Nekoč so zopet prišli belogardisti v Sutno. Otroka so zmerjali in pljuvali tako, da se je skrtil pod posteljo, kjer so ga potem celo popoldne iskali. Vseled tega otrok še danes čuti posledice, ker je že v otroških letih preživel toliko strahu.

S 14 dni starim otrokom sem 2 dni hodila po Beli Krajini, prtljaga pa mi je pomagala nositi Vodopivec Karolina, hčerka pokojnega Kambiča. Vmes sem ekkrat dobila nekaj hrane, ki je pa nisem mogla zaužiti.

Pokojni župnik Zupanc iz Podbočja pa je imel med svojimi beleškami zapisano, da je treba Draganovo čimprej spraviti s poti, ker bolj škoduje kot njen moč.

To je le drobec spominov na ene težke dni, ki mi bodo ostali vedno v spominu. Tolažim se s tem, da bodo sadove mojega dela in trpljenja uživali naši otroci. Da, za to svobodo sem žrtvovala vse! Rane, ki mi jih je zadala minula vojna, so neozdravljive. Žal pa sem od tistih ljudi, ki sem jim rešila življenje, ostala pozabljena, in da ne rečem preveč, čestokrat zaničevana. Zavedam se pač tega, da ljudje, med katerimi danes živim in ki niso delili usode z nami, tega ne morejo razumeti.

do sami temeljito popravili vsa

vaška pota Izvolili so tričlan-

sko komisijo, ki naj bi pomagala

odborniku te voline enote re-

ševati razna gospodarska vpra-

šanja in probleme.

Tudi v občini Reka zbor vol-

livec ni bil slab, vendar pa bi

morala biti udeležba boljša. Na

zboru se je vodila diskusija o

finančni politiki in izvoljen je

bil odbor za elektrifikacijo po-

sameznih vasi. Posebno se je

iniciativa volivcev pokazala v

tem, da so na samem zboru pre-

gledali seznam socialnih podpi-

sancev, ki prejemajo socialno

podporo, jih nekaterim znižali,

nekaterim pa tudi odvzeli, ker

so volivci razpolagali s kon-

kretnimi dokazi, da dotični niso

potrebni socialne podpore.

Tudi občina Bizelsko je ime-

la konec meseca februarja

zbor volivcev za vse območje

občine. Navzočil je bilo 450 vo-

livec. Glavna tema razprave je

slonela na davkih in pospešitvi

boljše obdelave zemlje z raznimi

agrotehničnimi ukrepi. Volivci

so osvojili predlog, da naj ob-

činski ljudski odbor pripravi

osnutek predloga krajevnega

samoprispevka kot pomoč dolo-

čenim gospodar. dejavnostim,

ki naj se predloži prihodnjemu

zboru v obravnavo in potrditev.

Kakšen zbor volivcev zaradi

nekaterih nedostatkov ne sme

biti, nam kaže primer občinske-

ga ljudskega odbora Senovo.

Razprava, odnosno diskusija na

teh zborih je bila pozitivna in

so volivci obravnavali splošne

tekoče gospodarske probleme,

vendar se zaključki tega zbora

ne morejo smatrati kot sklepi,

ker zbori volivcev niso bili vo-

deni od delovnih predsedstev.

Zapisnike teh zborov volivcev

je podpisal predstavnik občin-

skega ljudskega odbora, ne pa

predsednik zbora volivcev. Na

ta način bi prišlo do izraza

predvsem nemogoče stanje, to

je, da bi bil zbor volivcev pod-

rejen občinskemu ljudskemu od-

boru, ko pa je v resnici ravno

nasprotno.

S takimi pozitivnimi in po-

manjkljivimi primeri zborov vo-

livec bomo v bodoče še sezna-

njali naše občinske ljudske od-

bore. To pomeni, da bomo mo-

gli v bodoče na te zore po-

lagati več pozornosti. S tem bo-

mo olajšali delo ljudskih odbor-

ov, zainteresirali volivce za

skupno delo, predvsem pa utr-

dili v njih zavest, da so ljud-

ska oblast — oni sami!

Kakšni so zbori Volivcev v nekaterih občinah

Zbori volivcev, o katerih že dalje časa govorimo, so v zadnjem zakonu o občinskih, mestnih in okrajnih ljudskih odborih dobili svojo zakonito podlago. Le-ti so organizem in demokratična osnova, v kateri naj bi bila funkcija neposrednega vodstva vseh pripadajočih zadev nekako uzakonjena in utemeljena. Res je, da so voljeni organi izvrševalci volje volivcev, vendar je mnogo stvari, ki upravičeno zahtevajo splošno obdelavo po vsestranskem razmisletju na splošno — po sodelovanju vseh tistih, ki jih to prizadene. Predvsem je demokratičnost poudarjena v tem, da sklepi zborov volivcev ne pomenijo več samo predlogov, pač pa da so v krajevnem merilu postali zakoni.

Drugo je vprašanje, če se naši volivci v dovoljni meri poslužujejo te velike pridobitve ljudske revolucije. Izkušnje nas uče, da v krajih, kjer se te pravice poslužujejo, laže uveljavljajo svojo voljo.

O čem naj bi zbori volivcev

pravzaprav razpravljali? Jasno je, da ne bodo obravnavali vprašanj vsakodnevnne administracije ali drugih drobnarij. To celo ni delo občinskega ljudskega odbora, pač pa izključno delo administrativnega aparata. Zbori volivcev bodo obravnavali vprašanja, ki se tičejo gospodarskega življenja vasi ali občine. Z decentralizacijo oblasti so torej zbori volivcev mnogo pridobili na svojem pomenu, a z decentralizacijo gospodarstva, z uvajanjem novega gospodarskega sistema pa jim je nakazano bogato in obširno področje dela. Komunalna dejavnost, kot eno zelo perečih vprašanj občin našega okraja, vprašanje davkov — tudi vprašanje razdelitve akontacij ali dokončne odmere davkov, gradnje tega ali onega objekta, popravila cest, regulacije potokov, olepšavanje krajev in vasi, to so problemi, o katerih naj bi volivci na svojih zborih povedali svoje mnenje, stave, stališča svoje predloge in osvojili tudi ustrezne sklepe.

Občinski ljudski odbori pa so dolžni sklepe zbora volivcev vzeti v svoj program dela ter jih tudi izvršiti. Volivci so poklicani, da na osnovi takega udeleževanja od svojega občinskega odbora na prihodnjem zborovanju zahtevajo poročilo o izvršitvi sklepov, ki so bili sprejeti na zadnjem zboru.

Da bodo zbori volivcev stvarno organ ljudske oblasti, je treba posebno paziti na to, da bodo ti zakoniti. Zakoniti pa so le tedaj, če je na njih prisotna nad polovica volivcev iz ene volilne enote ali nad polovica volivcev občine, kadar je zbor volivcev za vso občino ter če so pravočasno in pravilno sklicani. Zbor volivcev, na katerem ni bilo izvoljeno predsedstvo izmed volivcev samih, na katerih niso bili izvoljeni overovatelji zapisnika, ne more biti zakonit, ne opravlja funkcije, ki mu pripada.

Kmetijska zadruga Dovsko-Senovo*čestita svojim članom in odjemalcem***1. MAJU
K DELOVNEMU PRAZNIKU****Ljudski odbor mes'ne občine Videm Krško***s podjetji:
kleparska delavnica, pekarna, mizarska
mesarija
delavnica, kamnolom, gostilne, kavarna,
čestita vsem delovnim kolektivom k
PRVEMU MAJU***Kmetijska zadruga***z o. j.***Tržišče***s svojimi odseki:*

TRGOVINA

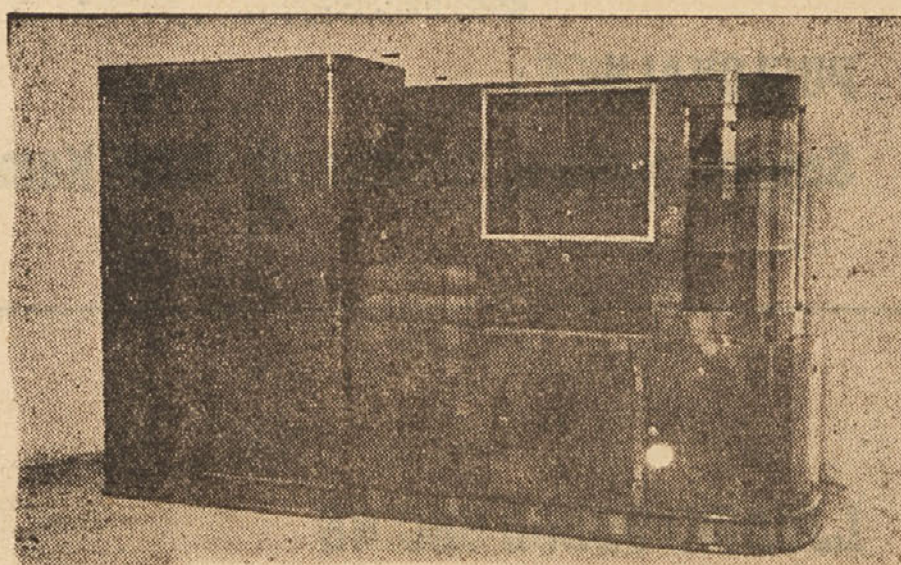
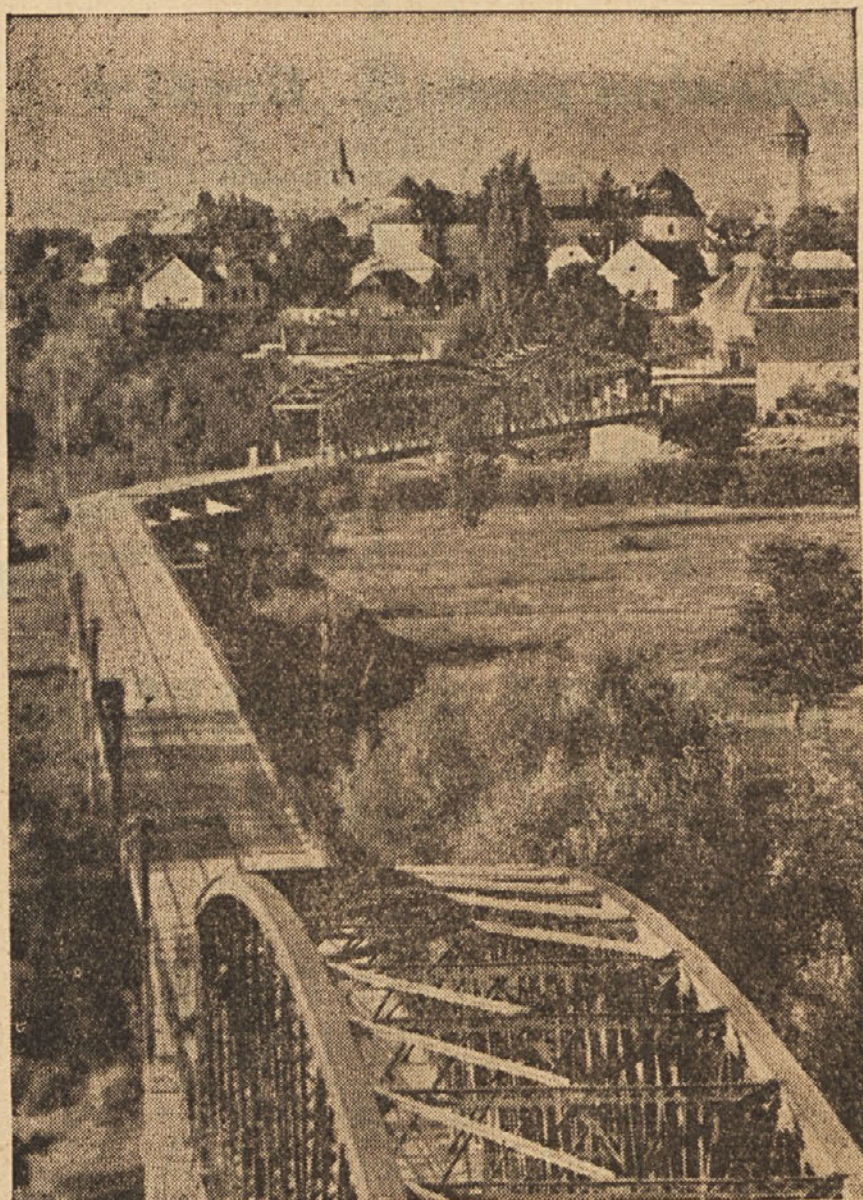
LESNI ODSEK

KREDITNI ODSEK

GOSTILNA

TRSNICA

VINSKA KLET itd.

*čestita k prazniku vsega delovnega
ljudstva vsem svojim zadružnikom
odjemalcem in dobaviteljem!***KOLEKTIV****TOVARNE
POHIŠTVA
Brežice***čestita**vsem delovnim kolektivom k**prazniku dela 1. maju***Ljudska
potrošnja****Brežice***čestita**k prazniku delovnega ljudstva***1. maju***vsem svojim cenjenim
odjemalcem*

Kolektiv trgovskega podjetja

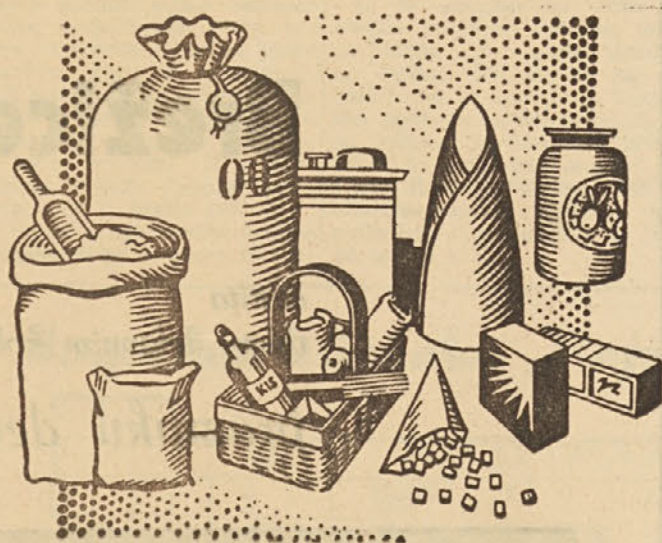
„Preseka“

Senovo

čestita k prazniku delovnega ljudstva

1. maju

in se priporoča nsem svojim djemalcem
ter prosi nadaljnega skupanja

POSLOVALNICE :

Senovo, Rešana, Brestanica, Veliki Kamen, Podsreda, Kalšovce

**LJUDSKI ODBOR OBČINE
BRESTANICA**

s svojimi podjetji čestita k

1. maju

Reševalna postaja, Brežice

čestita k prazniku dela 1. maju

VSEM DELOVNIM
KOLEKTIVOM
OKRAJA KRŠKO

želi

**KMETIJSKO GOSPODARSTVO
KOSTANJEVICA**

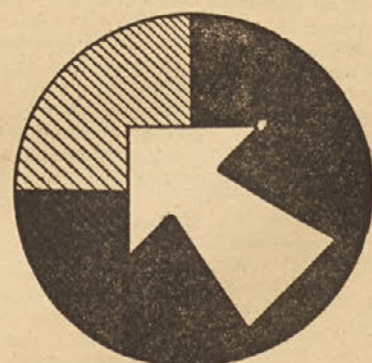
OB

PRAZNIKU DELA
SE VEČJIH USPE-
HOV PRI GRADIT-
VI SOCIALIZMA

**SPLOŠNO TRGOVSKO PODJETJE
DOBOVA**

čestita
k prazniku delovnih ljudi

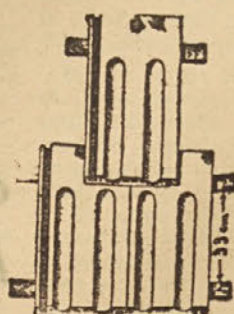
1. maju

vsem svojim odjemalcem in se priporoča

**Kolektiv
Opekarne Brežice**

čestita k delavskemu
prazniku vsem delovnim
kolektivom in svojim
odjemalcem

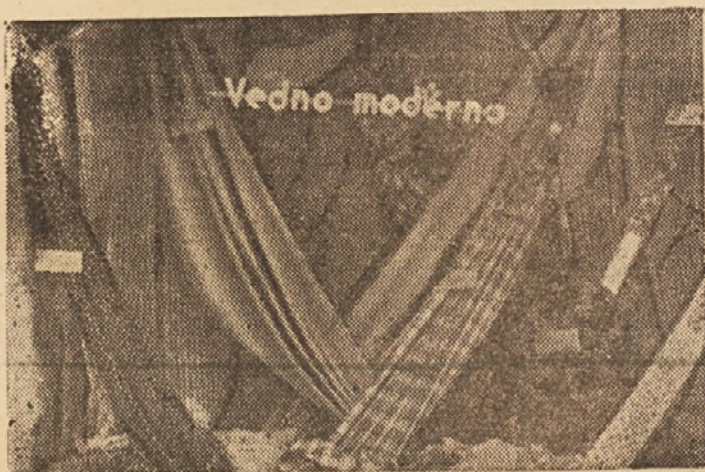
KMETIJSKA ZADRUGA STUDENEC

čestita k 1. maju svojim cenjenim članom,
odjemalcem in dobaviteljem

Okrajni odbor Socialistične zveze delovnih ljudi

Krško

čestita vsem delovnim kolektivom k prazniku
1. maja

Delovni kolektiv

Trgovskega podjetja **'Potrošnja'** v Krškem

ČESTITA ZA 1. MAJ VSEM ODJEMALCEM IN DE-
LOVNIM KOLEKTIVOM TER JIM ŽELI MNOGO
USPEHOVI

Za 1. maj smo nabavili nove asortimente raznih indu-
strijskih izdelkov, ki bodo odgovarjali po kakovosti in
okusu našim potrošnikom

Lesno industrijski obrat Sevnica

želi svojemu, kakor tudi ostalim kolektivom
obilo uspehov in čestita k
1. M A J U!

**Okrajni komite
Zveze komunistov**

**K
R
Š
K
O**

ČESTITA ZA
DELA VSKI PRAZNIK 1. MAJ
VSEMU DELOVNEMU LJUDSTVU
NAŠEGA OKRAJA!

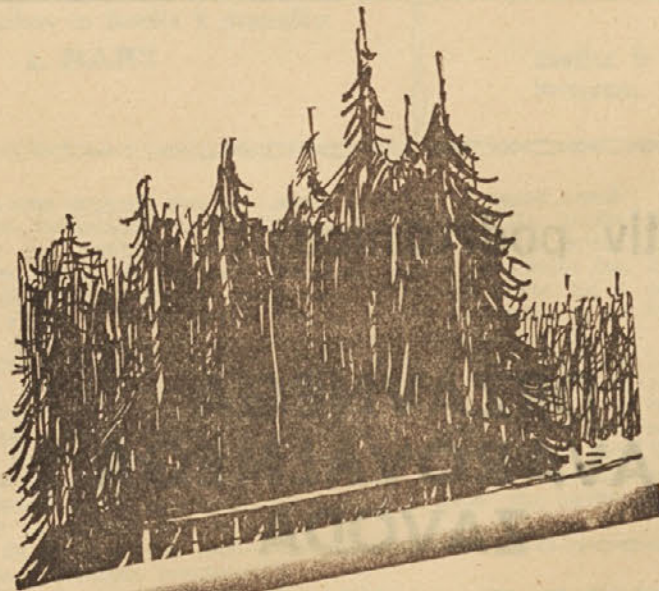
Mizarsko produktivna zadruga Sevnica

čestita ob **1. maju**
delovnemu ljudstvu okraja

Delovni kolektiv

TOVARNE CELULOZA

na Vidmu

čestita svojim odjemalcem in
sodelavcem
za **1. MAJ**
z zagotovitvijo,
da bo vedno izpolnjeval
svoje naloge
v korist skupnosti!

Okrajni ljudski odbor Krško

čestita delovnemu ljudstvu
našega okraja
k delavskemu prazniku

1. maju

,AGROSERVIS'
Brežice

čestita k prazniku
delovnega ljudstva

1. maju

Poslovalnica
„Triglav“ Brežice

čestita vsem cenj. od-
jemalcem 1. MAJA in
se priporoča!

Ljudski odbor
mestne občine
Brežice

čestita
vsemu prebivalstvu k
PRAZNIKU 1. MAJA!

Gostinska zbornica za okraj Krško

čestita k 1. maju vsem svojim
članom in njih delovnim
kolektivom

Kamnočom Franc Miklavčič, Brestanica

čestita k delavskemu prazniku vsem delovnim kolektivom

Kolektiv podružnice

**DRŽAVNEGA
ZAVAROVALNEGA
ZAVODA
V KRSKEM**

čestita k prazniku

1. maju

vsem
svojim zavarovancem,
delovnim kolektivom
in vsem delovnim ljudem

Tovarna čokolade
in likerjev
Brestanica

ČESTITA SVOJIM DOBAVITELJEM IN
ODJEMALCEM K
1. MAJU
PRAZNIKU DELOVNIH LJUDI!

**KMETIJSKA ZADRUGA
BLANCA**

VSEM ČLANOM ZADRUGE ČESTITAMO
K DELAVSKEMU PRAZNIKU
1. MAJU!

VSEMU DELOVNEMU LJUDSTVU
ČESTITAMO K DELAVSKEMU
PRAZNIKU

1. MAJU

OKRAJNI SINDIKAT LNI
SVET KRSKO

TVORNICA

Vladimir Bakaric

SAMOBOR-BREGANA

čestita k delavskemu prazniku 1. MAJU
vsemu delovnemu ljudstvu Jugoslavije!

Kmetijska
zadruga z.o.j.
Vel. Dolina

ČESTITA K DELAVSKEMU
PRAZNIKU — 1. MAJU —
VSEM SVOJIM ČENJENIM
ČLANOM, ODJEMALCEM IN
DOBAVITELJEM TER VSEMU
DELOVNEMU LJUDSTVU JU-
GOSLAVIJE!

GOSTILNA
LAZANSKI
BREGANA

se priporoča svojim cenje-
nim gostom in čestita k
1. MAJU

Novak Ivan
precizni mehanik
VIDEM

čestita k 1. MAJU vsem
svojim strankam!

Pek
Temljic Alojz
Bregana

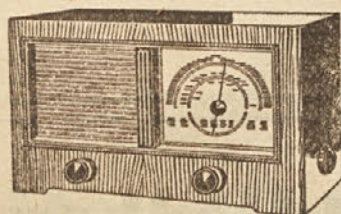
ČESTITA K 1. MAJU
vsemu delovnemu ljudstvu
Jugoslavije!

KMETIJSKA ZADRUGA z.o.j.
JESENICE
NA DOLENJSKEM
čestita k 1. MAJU vsem za-
družnikom, odjemalcem, dobavi-
teljem in vsemu delovnemu
ljudstvu Jugoslavije!

OBČINSKI
LJUDSKI ODBOR
VEL. DOLINA

čestita k 1. MAJU vsem
svojim cenj. odjemalcem!

Mestno podjetje

BREŽICE

in Urarska delavnica čestita
k 1. MAJU vsemu delovnemu
ljudstvu Jugoslavije!

Zakupno gostišče

Kalin Zora
Bregana

se priporoča svojim cenje-
nim gostom!

Čestitamo k delavskemu
prazniku — 1. MAJU —
vsemu delovnemu ljudstvu!

PEKARNA

Slivnik Terezija

čestita k 1. MAJU vsem svojim
odjemalcem ter se jim priporoča

Kmetijska zadruga Videm

želi vsem svojim članom in odjemalcem
mnogo uspehov in čestita k prazniku
1. MAJU!

Zadružna
pekarna D bova

čestita k 1. MAJU vsemu de-
lovnemu ljudstvu Jugoslavije!

Po pripovedovanju tov. Colarič Lojzeta

BORBA ZA KOSTANJEVICO

Štab artilerijske brigade VII. Korpusa se je nahajal v vasi Zbure pri Skocjanu v majhni gostoljubni hišici. Prvi divizion pa je imel nalogo, da s topovskim ognjem razbije nemško postojanko na Bučki. Drugi divizion pa je čakal povelja za akcijo. 10. oktobra leta 1943 me je kurir štaba VI. divizije iznenadil z naslednjim poveljem: drugi divizion naše brigade je moral takoj z vsem svojim orožjem v napad na Kostanjevico. Od štaba brigade sem bil navzoč sam, kot politkomisar brigade ter namestnik komandanta brigade tov. Mihe Mišiča. Še nobena akcija me ni tako razveselila kot ta, posebno še zato, da bom kot domačin po dveh letih vodil borbo takorekoč v svoji rodni vasi.

Komandantu divizionov tov. Bercetu (sedaj polkovniku v letalstvu) sem dal povelje za pokret. Divizion je krenil preko Novega mesta po glavni cesti, preko Sentejnerja in se ustavila v Stari vasi pod Gorjanci. Ob 9. uri zvečer smo bili že na mestu. Težke havbice 100 mm smo postavili izven vasi na položaj, katerega je odredil komandant divizionov. Vaški odbor fronte pa je med tem s komisarji baterij razporejal partizane, topničarje

in konje za počitek. Z namestnikom komandanta brigade tov. Mišičem sva se enkrat pregledala položaj. Straže so bile na mestu in konji vsi pod streho. Na sredi vasi so igrali harmoniko, plesali in peli. Zbrala se je cela vas. Za nekaj minut sva se tudi midva pridružil, toda kmalu sva morala kreniti naprej. Ob pol enajsti uri smo imeli skupni sestanek v štabu Gubčeve brigade, kateri se je nahajal na Drči v hiši generalmajorja tov. Levičnika. Kmalu sva prispela v štab Gubčeve brigade, s katero smo namerali drugi dan vršiti skupno akcijo. Tudi v štabu je vladalo nepopisno veselje. Vsi od komandanta Staneta Potočarja (Lazarja), politkomisarja Janeza Vipotnika in pomočnika komandanta tov. Mitje so nas ljubeznivo sprejeli ter vzkliznili: »Artilerijci so tu! Živijo artilerijci!« Razumljivo je, da so nas tudi pogostili s skromno večerjo, katero smo zalili s pristnim cvičkom iz Levičnikovega vinograda. Takoj nato smo pričeli z resnim delom. Komandant Gubčeve brigade je poročal: »Naš prvi bataljon se nahaja na sektorju Slovec—Orehovec, drugi bataljon na sektorju Orehovec—Dobe—Prekopa in Sentejakob,

tretji bataljon pa se nahaja v rezervi Ban—Male in Velike Vodenice. Napad na Kostanjevico bomo izvršili jutri zvečer ob 8. uri. Ob 2. uri popoldne naj prične artilerija z obstreljevanjem Kostanjevice, čim se bo pa zmrčilo naj se divizion Kostanjevici čim bolj približa, da bo lahko prav od blizu razbijal belogardistične in nemške bunkerje.« Načrt je bil osvojen. Po sestanku smo odšli vsak na svoje mesto. S komandantom Bercetom sva krenila nazaj proti Stari vasi. Ko sva prispela v vas, je tam vladala popolna tišina. Tu in tam se je iz teme slišal glas stazarja: »Stoj! Kdo tam?« itd. Tudi naju je stražar ustavil ter naju spustil naprej šele, ko sva mu povedala spoznavne znake.

Drugi dan smo že zarana pričeli s pripravami. Izvidnica je bila postavljena pri cerkvi na Malih Vodenicah, odkoder smo lahko točno opazovali, kam bodo granate padale. Telefon smo potegnili preko strmih pobočij v Staro vas v neposredno bližino težke baterije s štirimi havbicami. Do 10. ure popoldne je bilo že vse pripravljeno. Z veliko nestrpnostjo smo pričakovali druge ure popoldne, ko bi moral biti izstreljen prvi strel.

Se enkrat smo razgrnili specialko po mizi, kontrolirali daljino, daljnomer na havbici desno itd. Končno je bila ura dve. Padlo je povelje: »Palil!« Zemlja se je močno stresla, z bližnje strehe je zletelo nekaj opeke. Izvidnica je javila, da je smer odlična, le 100 m predolga. Zmanjšali smo daljino za 100 m. Odjeknilo je drugo povelje. Izvidnica je javila, da je zadetek pogodil točno Kostanjevico, vendar ne hišo, v kateri je bil sovražnik. Komandir je odredil vse štiri havbice, da je od močne tedonacije kar odmevalo. Izvidnica pa je javila, da vsi zadetki padajo v cilj.

V Kostanjevici je nastala nepopisna panika. Belogardisti in Nemci so begali sem ter tja, najbolj strahopetni pa so zapustili Kostanjevico. Nekaj se jih je skrivalo za debelim zidovjem, ostali pa so zbežali v kleti. Sovražnik je razpolagal tudi z manjšim tankom, oboroženim z lažjim topičem in dvema mitraljezoma, kateri je vozil po Kostanjevici, begal sem ter tja in iskal varnega zavetja. Nikjer ni našel primerne prostora, skril se je za to, potem zopet za drugo hišo, končno se je vsidal na Herakovičevem dvorišču. In glej čudo. Čim je našel primeren prostor, ga že ni bilo več, kajti granata je udarila točno v njega in ga popolnoma raznesla.

Mrak se je že delal ko smo krenili preko Prekopa in Dob na svoje nove položaje. Za predhodnico je vozil tank in blinda. Na Dobah je krenila artilerija na desno, tank in blinda pa po cesti proti Kostanjevici. Ob pol osmih smo bili na novem položaju. Ob

osmih se je pričel napad, z vseh strani smo slišali: »Na juriš!« Sovražnik je bil preganjen izpred mestnega dela Kostanjevice čez Krko v glavni del mesta. Le v šoli, ki je bila na čistini, so se belogardisti krčevito branili. Delal se je že dan, ko smo edince povlekli v zaklone, da ne bi bile čez dan izpostavljene sovražnemu ognju iz močno utrjenih položajev. Drugi dan se je naša artilerija razdelila na položaje in sicer: ena havbi-

Največja ovira nam je bila Krka, ker je v tem času ni bilo mogoče prebresti. Tega se je sovražnik tudi zavedal, da mu preko Krke ne moremo do živega.

Ker se je bližala nemško-belogardistična ofenziva, ki se je začela 20. oktobra 1943, smo dobili nalogo, da napad na Kostanjevico ustavimo, poskrbimo topove, mi pa smo morali zavzeti položaje Zumerak na sektorju Gaj. Topove smo deponi-

VSEM NASIM NAROČNIKOM IN BRALCEM
ČESTITAMO OB 1. MAJU, PRAZNIKU DELA!

UREDNIŠTVO IN UPRAVA
»POSAVSKEGA TEDNIKA«

ca nad vas Kočarija, druga v vas Dolšice, tretja pa k sami cerkvi na Slinavah z namenom, da s treh strani obdelujejo šolo, v kateri so se še vedno zagrizeno branili belogardisti. To obstreljevanje je trajalo ves dan in še ponoči.

Drugi dan, to je 13. oktobra, se je topniška borba nadaljevala. Ob 9. uri zvečer so se naši artilerijci odločili, da bodo z eno havbico jurišali v samo Kostanjevico. Šest najbolj hrabrih partizanov je pripeljalo havbico od Pisanskijeve hiše do križišča pri Križničkovi hiši ter od tu z ravnimi strelji udarjali v močno utrjeno sovražno postojanko v župnišču.

rali tako skrbno, da so jih tedni dni belogardisti iskali po Gorjancih zaman. Toda topov niso našli. Ker smo vedeli, da bodo pretaknili vse gozdove, zato smo topove skrili v večje grme sredi travnika na Ravni gori.

To je del težkih borb, ki so se vršile pod Gorjanci, o katerih je bilo že pisano, vendar vse premalo. Zato naj ta skromen opis borbe za Kostanjevico obudi spomin vsem tistim borcev in komandantom naših edinic, ki so v tej borbi sodelovali. Prebivalcem Kostanjevice in okoliških vasi pa kličem: »Naprej po poti, ki smo si jo začrtali v narodnoosvobodilni borbi!«

ALI STE ŽE USTANOVNI PODPORNÍ ALI PA VSAJ
REDNI ČLAN PREŠERNOVE DRUŽBE?

Kmetijsko posestvo RDEČA ZVEZDA

Stara vas - Bizeljsko

čestita vsemu delovnemu ljudstvu k Prazniku dela

KMETIJSKA ZADRUGA

STUDENEC

Želi ob 1. maju vsem
svojim članom in od-
jemalcem mnogo
delovnih uspehov

Gostilna Frece Antonija

Stara vas - Bizeljsko

ČESTITA SVOJIM GOSTOM K 1. MAJU!

Kmetijska zadruga BIZELJSKO

z vsemi odseki:

VINARSKI

ŽIVINOREJSKI

VINOGRADNIŠKI

TRGOVINSKI

STROJNI

KREDITNI

ŽAGA

MLIN

MESNICA

PEKARNA

KINO

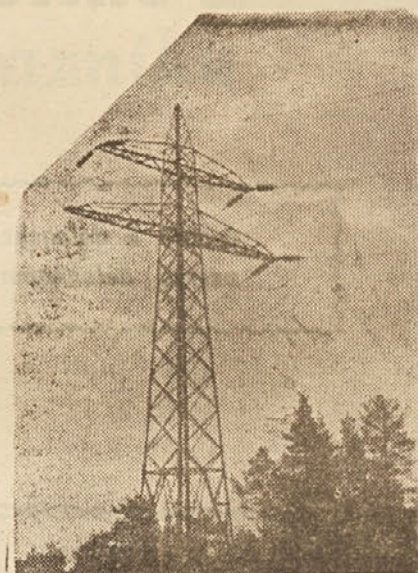
želi svojim članom mnogo uspehov in jim
ČESTITA K 1. MAJU!

Elektrarna Brestanica

ČESTITA SVOJEMU DELOV-
NEMU KOLEKTIVU IN VSEM
OSTALIM KOLEKTIVOM K DE-
LAVSKEMU PRAZNIKU VSEGA
SVETA IN ŽELI ČIM VEC
USPEHOV PRI IZVRŠEVA-
NJU DRUŽBENEGA PLANA!

Občinski ljudski odbor

ČESTITA
vsem svojim občanom, kakor tudi ostalemu
prebivalstvu krškega okraja k prazniku
1. MAJU!

STUDENEC

Kolektiv

Javne zobne ambulante

BREŽICE

čestita vsem delovnim ljudem
K PRAZNIKU DELA 1. MAJA

Občinski ljudski odbor Šentjanž

ČESTITA

K DELAVSKEMU PRAZNIKU PRVEMU MAJU

VSEM SVOJIM OBČANOM

IN VSEMU DELOVNEMU LJUDSTVU

JUGOSLAVIJE!

Kmetijska zadruga Podbočje

ČESTITA VSEMU LJUDSTVU ZA PRVI MAJ!

Zdravilišče Čateške toplice

VOŠČI VSEMU DELOVNEMU LJUDSTVU

PRAZNIK DELA PRVI MAJ

IN ŽELI MNOGO USPEHA PRI IZGRADNJI

SOCIALIZMA!

Kmetijska zadruga - Raka

želi vsem svojim članom

vesel Praznik dela 1. maj

z upanjem, da bodo z izpolnjevanjem sklepov
za tekoče leto dali naši zadrugi novega razmaha!

Gostilna Kerinova Podbočje

čestita svojim gostom

k PRVEMU MAJU!

PREMOGOKOP IN GLINOKOP GLOBOKO

Vsemu delovnemu ljudstvu želimo

obilo uspehov v socialistični izgradnji!

Kmetijska zadruga Cerklje

želi vsem delovnim ljudem
ob Prvem maju obilo zdravja!

Komunalna podjetja Brežice

ČESTITAJO
K PRAZNIKU DELA
1. MAJU

Delovni kolektiv

Splošnega trgovskega podjetja Sevnica

ČESTITA
K PRAZNIKU DELOVNEGA LJUDSTVA
1. MAJU
VSEM POTROŠNIKOM IN SE PRIPOROČA

Gostinska podjetja Brežice

ČESTITAJO
SVOJIM GOSTOM IN
OSTALEMU PREBIVALSTVU K
PRAZNIKU DELA — 1. MAJU
IN SE PRIPOROČAJOI

Kolektiv podjetja

Mlin in žaga Rigonce

čestita k delavskemu prazniku
1. MAJU

Kmetijska zadruga Dobova

ČESTITA
K PRAZNIKU DELOVNIH LJUDI
1. MAJU
VSEM PREBIVALCEM SVOJE-
GA OKOLISA!

Mestna pekarna Brežice

čestita vsem
svojim odjemalcem
K PRAZNIKU DELA!

Kmetijska zadruga z o. j. Šentjanž

s svojimi odseki:

trgovina
ekonomija
strojni odsek

Čestita k 1. maju vsem svojim zadružnikom, odjemalcem in vsemu delovnemu
ljudstvu Jugoslavije

Reševalna postaja Videm

ČESTITA
VSEMU DELOVNEMU LJUDSTVU
ZA 1. MAJ!

„Jugotank“

SEVNICA

čestita vsem kolektivom k največjemu
prazniku — 1. MAJU!

Ljudski odbor mestne občine Sevnica

čestita
ZA PRAZNIK DELA — 1. MAJ
vsemu delovnemu ljudstvu!

KMETIJSKA ZADRUGA PIŠECE

s svojimi odseki:

ZIVINOREJSKI
SADJARSKI
VINARSKI
STROJNI
HRANILNO-KREDITNI
TRGOVINSKI
ZADRUŽNO POSESTVO

čestita vsem zadrugam in zadrružnikom k
PRAZNIKU DELA — 1. MAJU
in jim želi obilo uspeha v
IZGRADNJI SOCIALIZMA!

Gostilna
BUDIČ
Čatež

čestita
vsem svojim gostom!
k 1. MAJU

Gostilna
Vrančič Kristina
Čatež

čestita k
1. MAJU
vsem svojim gostom!

Kmetijska zadruga Čatež

VOŠČI
VSEMU DELOVNEMU LJUDSTVU
1. MAJ!

Kmetijska zadruga

z o. j.

Podsreda

ČESTITA
K PRAZNIKU DELOVNEGA LJUDSTVA
vsem svojim cenj. članom, odjemalcem
in dobaviteljem ter vsemu delovnemu
ljudstvu naše lepe domovine!

Prodajamo na veliko in malo vse vrste lon-
čene posode: lonce, skleda, vaze, skodelice,
vrče itd., itd.

Gostilna Prah

Krška vas

čestita svojim cenj.
gostom k
1. MAJU!

Gostilna

Les Terezija

Čatež

čestita k
PRAZNIKU DELA
vsem svojim gostom!

Delovni kolektiv
gostinskega podjetja

Počitniški dom Mokrice

želi za praznik 1. MAJA vsem delovnim
kolektivom obilo delovnih uspehov!
Svojim gostom pa nudi v zgodovinskem gra-
du Mokrice ugodno bivanje in solidno
postrežbo po nizkih cenah

Občinska podjetja Krnjeli

čestitajo ob prazniku delov-
nega ljudstva vsem svojim
delavcem in uslužbencem,
odjemalcem ter vsem delov-
nemu ljudstvu Jugoslavije!

Kmetijska zadruga Brestanica

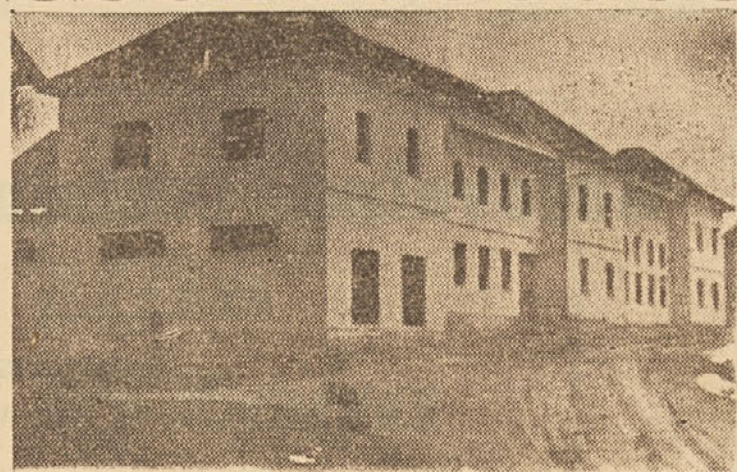
čestila vsem svojim članom in
odjemalcem k delavskemu prazniku

Kmetijska zadruga Konstanjevica

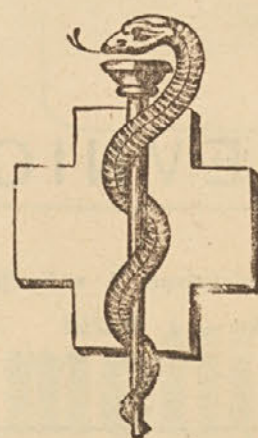
čestita k Prvemu maju vsem
svojim zadružnikom in
delovnemu ljudstvu okraja!

Kmetijska zadruga Bistrica ob Sotli

čestita svojim
odjemalcem in članom
zadruga
k delavskemu prazniku
1. MAJU!

Okrajna lekarna Brežice

čestita k prazniku
delovnega ljudstva
1. maju

Mestna mesnica Brežice

čestita vsem svojim odjemalcem
k prazniku Prvemu maju!

Občinski ljudski odbor Podsreda

ČESTITA
SVOJIM OBČANOM K
1. MAJU!

Kmetijska zadruga BREŽICE

čestita vsem zadružnikom in
prebivalstvu našega okoliša k
prazniku delovnega ljudstva
1. maju

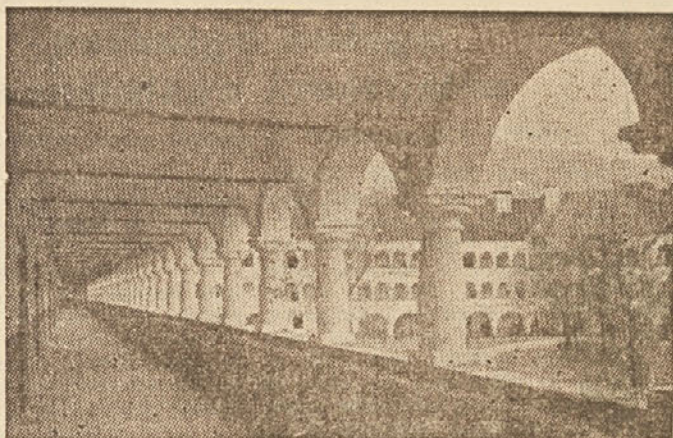
LJUDSKI ODBOR MESTNE OBČINE SEVNICA

želi ob delavskem prazniku
1. MAJU
vsem delovnim kolektivom in prebivalcem
Krškega okraja obilo uspehov!

Našim odjemalcem
in vsem delovnim kolektivom
čestitamo za

1. maj

PRAZNIK DELOVNEGA LJUDSTVA!

VINARSKA ZADRUGA KOSTANJEVICA na Krki

KMETIJSKA ZADRUGA

TELČE

CESTITA ZA 1. MAJ
VSEM SVOJIM ČLA-
NOM, ODJEMALCEM
IN DOBAVITELJEM!

Priporoča se s svojo
kulturno in solidno
postrežbo

Občinski ljudski odbor

DOBOVA

CESTITA ZA
1. maj
VSEMU
PREBIVALSTVU!

Lovska družina Kostanjevica

čestita vsem lovcem za
1. MAJI

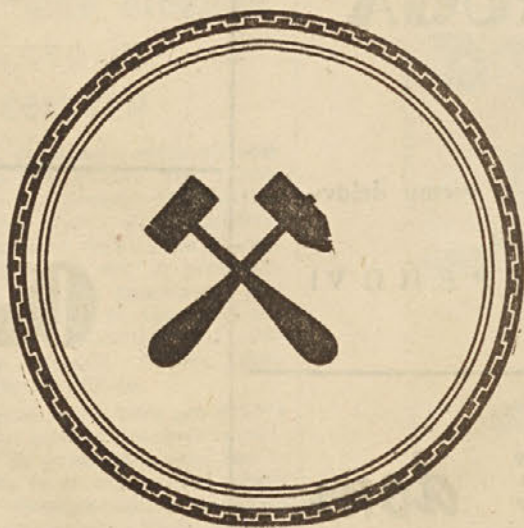
Gostilna Papež Karel Krmelj

čestita
za 1. MAJ vsem cenj.
gostom in se pripo-
roča!

KMETIJSKA ZADRUGA KRŠKO

čestita vsem svojim članom in odjemalcem
za
PRAZNIK DELOVNEGA LJUDSTVA!

Rudnik rjavega premoga Senovo

*Kolektiv Rudnika rjavega premoga Senovo iskreno čestita
k 1. maju*

*vsemu zaposlenemu osebju, vsem rudarskim kolektivom
Slovenije kakor tudi odjemalcem premoga*

OB PRAZNIKU
DELOVNEGA LJUDSTVA
Č E S T I T A

UREDNIŠTVO

POSAVSKI

tednik

VSEM NAROČNIKOM,
BRALCEM IN
DELOVNEMU LJUDSTVU!

**VINARSKA
ZADRUGA**

BREŽICE - BREZINA

čestita k prazniku
delovnega ljudstva

1. maju

vsem svojim odje-
malcem in se
priporoča

**KMETIJSKA ZADRUGA
VELIKI TRN**

želi vsem svojim članom in vsemu delov-
nemu ljudstvu
SE VECJIH USPEHOV!

**Okrajni zdravstveni dom
Krško**

ŽELI VSEM DELOVNIM KOLEKTIVOM
MNOGO USPEHOV!

Trgovsko podjetje PETROL
poslovalnica Brežice

ČESTITA VSEMU DELOVNEMU LJUDSTVU K 1. MAJU!

Državno transportno podjetje **„Prevoz,, Krška**
in poslovalnica Brežice ter MEHANIČNA DELAVNICA BREŽICE

čestitata vsem delov-
nim kolektivom
k 1. MAJU!

Kmetijska zadruga Sevnica

OB PRILIKI PRVOMAJSKEGA PRA-
ZNIKA ŽELI VSE NAJBOLJSE VSEM
SVOJIM ČLANOM IN ODJEMALCEM!

**Zobna ambulanta
Senovo**

ČESTITA K PRAZNIKU DELA
1. MAJU!

**Zobna ambulanta
Krško**

čestita za praznik dela
1. MAJ
vsemu delovnemu ljudstvu!

**Orajni odbor RK
Krško**

NAJ ŽIVI DELAVSKI PRAZNIK 1. MAJU!

**OBČINSKI LJUDSKI ODBOR
KRŠKO**

ČESTITA K
1. MAJU
VSEMU DELOVNEMU LJUDSTVU!